نەوزاد مەجید:
دەقی کوردیی باشمان نییە.. بە قەدەر سەلیقە و توانایی خۆشم، دەستم بە رووی کەسەوە نەناوە.

هەڤپەیڤین: ئازاد عەبدولواحید

(٥ – ٥)

* نەوزاد مەجید کەریم، کە لە ناوەندی هونەریدا بە نەوزاد مەجید ناسراوە و ناوی ڕۆیشتووە، هونەرمەندێکی پڕ بەخششی ساڵانێکی دوورودرێژی بواری شانۆ و دراما و سینەمایە، ناوەکەی بە هەموو ئەوانە ئاشنایە کە هەواداری هونەرن و حەزیان لە بەدواداچوون و بینینی ئەم جۆرە هونەرانەیە. ئەو هونەرمەندە کەسێکی فرەبەهرەیە، لە زۆر بواردا بەهرەکەی خۆی تاقی کردووەتەوە، لەوانە: دەرهێنانی دراما و شانۆ، یاریدەدەری دەرهێنەر، نواندن، سیناریست، دیکۆرساز، ڕووناکی، سکرێپت، وێنەگری سینەمایی و تەلەڤزیۆنی، بەڕێوەبەری هونەری، بەڕێوەبەری بەرهەم، هونەری فۆتۆگراف و زۆر کاری هونەری دی، کە لە هەموو ئەو بوارە هونەری و کارگێڕیانەدا زۆر بە بێدەنگی و دوور لە ژاوەژاو کاری خۆی کردووە و بەرهەمی جوانی هەبووە، بەو کارانەشی جێ پەنجەی بەسەر هونەری کوردییەوە دیارە.

* ئەم هونەرمەندە، ساڵی ١٩٤١ لە گەڕەکی سەرشەقام لە دایک بووە، تا تەمەنی بووەتە ٤ – ٥ ساڵ لە سەرشەقام لە ماڵی خۆیان و ماڵی باپیری ساڵح لەرزانە ژیاوە، دواتر ماڵیان بۆ گەڕەکی قەزازەکان گوستراوەتەوە، کە تەمەنی گەییوەتە (٧) ساڵ، هەر لەو گەڕەکە بووە کە چووەتە بەر خوێندن و لە قوتابخانەی (گویژە) وەرگیراوە، تا پۆلی چواری سەرەتایی لەوێی خوێندووە. لە قوتابخانەدا، هەر لە سەرەتاوە تا دەرچووە، مامۆستاکانی خۆی خۆش ویستووە، ئەوانیش ئەویان خۆش ویستووە، وەک خۆی دەڵێ

دوو لـەو مامۆسـتایانەی، لـە یـادەوەری ئـەودا بـە زیندوویـی مـاون، یەکیـان م. هاشـم ئەحمـەدە کـە مامۆستای زمانـی عەرەبی بـووە، ئـەوی دیکەیـان م. مستەفا بەرزنجی بـووە کـە مامۆستای وانـەی هونـەر بـووە، قەتیـش غەفـووری مـەلا عەلـی، بەڕێوەبـەری قوتابخانەکەیـان لەبیـر نـاکات. کـە لـە پۆلـی پێنجـی سـەرەتایی دەرچـووە، بـۆ قوتابخانـەی مەڵکەنـدی لـە گەڕەکـی گاوران گوێزراوەتـەوە، لەوێ م. ڕەشـید کەریم بەڕێوەبەریـان بـووە، م. سـاڵح قەزازیـش مامۆسـتای زمانـی ئینگلیزییـان بـووە، لەبـەر زیرەکییەکـەی لـە وانـەی ئینگلیـزی، زۆر خۆشـی ویسـتووە.

* لـە تەمەنـی ١٢ — ١٣ سـاڵیدا لەگـەڵ هونەرمەنـد سـەلاح فـەرەج (سـەلاح بـالا بـەرز) کـە ماڵیـان لـە گەڕەکی قـەزازەکان بـووە، بـەو هونەرمەنـدە ئاشـنا دەبـێ، وەک ئارەزوویـەک ڕیکلامـی فیلمـی سینەماکانیان کۆکردووەتەوە کـە لـەو ڕۆژگارەدا ئـەوە بـاو بـووە. هـەر ئـەو سـەردەمە بـۆ هـەر فیلمێـک بـە عەرەبانـەی دوو ئەسـپی (پەیتـوون)، بـە دەهـۆڵ و زوڕنـاوە، بەنـاو شـاری سلێمانیدا گـەڕاون و ڕیکلامیـان بـۆ فیلمەکانیـان بڵاوکردووەتـەوە، یـان کـە لـە ڕۆژنامـە و گۆڤارەکانـدا ڕیکلامـی فیلمەکان بـڵاو دەکرانەوە، زۆر کـەس هەبـوون وەک یـادگاری ئـەو ڕیکلامانەیـان لـەلای خۆیـان کـۆ کردووەتـەوە.

* بێجگـە لـە سـینەما، نـاو بەنـاو کـە شـانۆگەری پێشـکەش کـراوە، سـەردانی شـانۆکەی کـردووە، لەوانـە چووەتـە شـانۆگەری (عوتەیـڵ) کـە لـە نـاو هۆڵـی پـەروەردەی سلێمانیدا نمایش کـراوە، بـەڵام لەبـەر ئـەوەی چەنـد کورسییەکی کـەم لای تەختـەی شـانۆکەوە هەبـووە، بۆیـە کاتـێ بینیویەتـی خەڵکەکـە بـە پێـوە وەسـتاون، لەبـەر قەرەباڵغـی، بـە زەحمـەت شـانۆگەرییەکەو ئەکتەرەکانـی بینیـوە، ئـەوە کاردانـەوەی نەرێنـی لـەلای دروسـت کـردووە، بۆیـە کاتـێ لـە سـانەوی سلێمانی و قوتابخانەکانـی دی چەنـد شـانۆگەرییەک نمایـش کـراون، ئـەو بـۆ بینینیـان نەچـووە، لەبـەر ئـەوەی لـە

ئازاد عەبدولواحید- نەوزاد مەجید

شـانۆگەرییەکەی نـاو پـەروەردە (کـە ئێسـتا کاسـەمۆڵە) هیچـی وای نەدیـوە. ئەوکاتـە کـە کۆتایـی پەنجاکانـە، هـەر کارێکـی هونـەری بکرایـە، بینـەری زۆری هەبـووە و خەڵکـی بـە پەرۆشـەوە بـۆی دەچـوون.

* هـەر لـەو سـاڵانەدا، لـە ڕادیـۆی کرماشـان، سـەعات (٥)ی ئێـوارە تەمسـیلی کـوردی پەخـش کـراوە، هەمـوو چایخانەکانـی شـار ڕادیۆکەیـان کردووەتـەوە و خەڵکـی شـارەکەی لـێ کۆبووەتـەوە و هیـچ جێگەیـەک بـۆ دانیشـتن نەمـاوە، ناچـار خەڵکەکـە لـە دەرەوەی چایخانەکـە گوێیـان لـێ گرتـووە، ئەوانە هەمـووی هاندەر بـوون بـۆ ئـەوەی زیاتـر حـەز لـە هونـەر بـکات، تـا ئـەو ڕۆژەی لـە پۆلـی سـێی ناوەنـدی، لەوانـەی وێنەکێشـاندا م. ئـازاد شـەوقی پێـی وتـوون وێنـە بکێشـن، بـەڵام ئـەو لەچاوی ڕەحلەکـەی کتێبـی (دەرهێنانی سینەمایی - الاخـراج السـینمائي) بـە سـڵ کردنـەوە و شـڵەژانەوە خوێندووەتـەوە، مامۆسـتا هەسـتی کردووە وێنە ناکێشـێ و خەریکـی شـتێکی تـرە، هاتووەتـە سـەری و کتێبەکـەی دەرهێنـاوە، زۆر لەسـەرخۆ پێـی وتـووە ئەمـەش هـەر هونـەرە، بـۆ ناچـی بـۆ پەیمانگـەی هونـەرە جوانەکانـی بەغـدا بخوێنـی؟ بەڵێنیشـی پـێ داوە لـە سـێی ناوەنـدی دەربچـێ، ئـەو یارمەتـی بـدات، ئیـدی ئـەو قسـەیەی م. ئـازاد شـەوقی وەرچەرخانێکـی لـە ژیانیـدا دروسـت کـردووە تـا زیاتـر حـەز لـە هونـەری نوانـدن و سـینەما

بکات، هەر بە هاوکاری ئەو هونەرمەندەش داوای پێشکەشی پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدای کردووە و لە پاش چاوپێکەوتن، دوای دوو ڕۆژ ناوی دەرچووە و لەوێش ڕێکەوتی هونەرمەند (تەها خەلیل)ی کردووە.

* هونەرمەند نەوزاد مەجید ئەزموونی پتر لە (٦٠) ساڵی لە کایەی هونەردا هەیە، لە سەرەتای ساڵی خوێندنی ١٩٦٠ – ١٩٦١، تا ساڵی ١٩٦٤- ١٩٦٥ پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدا، بەشی شانۆی تەواو کردووە، لەسەر دەستی مامۆستایانی پەیمانگە و هونەرمەندە پێشەنگەکان، بەشێوەیەکی ئەکادیمیانە شانۆی خوێندووە و زۆر زانیاریی زانستی و بە کەڵکی بە دەست هێناوە، هەروەها بە شێوەیەکی پراکتیکی لەسەر هونەری شانۆ کاری کردووە، لەبەر ئەوەی خۆی لە قۆناغی سەرەتایی و ناوەندییەوە حەزی بە هونەر کردووە، بۆیە هەموو ساڵەکانی خوێندنی پەیمانگەی بە سەرکەوتوویی بڕیوە. لە پەیمانگە زۆربەی لقەکانی هونەری شانۆی لە نواندن، دیکۆر، ڕووناکی، سەرکەوتووانە تاقی کردووەتەوە، تەنانەت لەو ساڵانەی ئەو لە پەیمانگەی هونەرە جوانەکان خوێندوویەتی، هیچ کارێکی شانۆیی نەبووە لەوێ کرابێ و ئەو ڕووناکی بۆ دانەنابێ.

* لەبەر شارەزایی و جیددی بوونی لەو کارانەی لە زۆربەی بوارە هونەرییەکاندا پێیان کردووە، گەلێک ئیشی دەرەوەی پەیمانگەشیان پێ سپاردووە ڕایپەڕێنێ، لەوانە دروستکردنی شانۆی سانەوی (حەریری) لە ناوچەی ئەعزەمییەی بەغدا، هەروەها دروستکردنی شانۆی ئامادەیی (قورەیشی) لە کازمییە، تەنانەت شانۆی پۆلەکەشیان، ئەو دیکۆر و ڕووناکی و پەردەی بۆ داناوە، بەهۆی ئەو کار و چالاکییانەیەوە، ساڵی ١٩٦٤- ١٩٦٥، کە ساڵی دەرچوونیەتی لە پەیمانگە، لە کۆتایی ساڵی خوێندن، تێزی دەرچوونەکەی کە دەبوو بەرهەمێک پێشکەش بکا، ئەویان لەو ئەرکە بەخشیوە و نمرەیەکی باشی دەرچوونیان داوەتێ. کە پەیمانگەی تەواو کردووە، گەڕاوەتەوە شاری سلێمانی و دوای چەند مانگێک لە پەروەردەی هەولێر وەک مامۆستا، فەرمانی دامەزراندنەکەی بۆ دەردەکەن و دەست بەکاربوونی بۆ دەنووسرێ.

* سەرەتای گەشتی وەزیفەی، لە پەروەردەی هەولێرەوە دەست پێ دەکات و فەرمانی دامەزراندنی لە ١٩٦٥/١١/١٣ بۆ دەردەچێ و لە باتاس دەبێتە مامۆستا، لەو ڕۆژەوە لە قوتابخانەی (باتاس)ی سەرەتایی دەست بە وانە گوتنەوە دەکات، بەڵام لە شارۆچکەی هەریر ژیاوە و ژوورێکی لە ماڵی (مەلا غەفار)، کە پیاوێکی ناسراوی دەڤەرەکە بووە گرتووە، بۆیە هەموو ڕۆژێک لە هەریرەوە بەپێ دەچێتە باتاس و ماوەی (٣) ساڵ لەوێ دەمێنێتەوە. هەر لە سەرەتای چوونی بۆ ئەو شارۆچکەیە، لە پۆلەکاندا، یان لە کۆبوونەوەی باوکاندا، یان لە بۆنەکاندا بە گوێرەی توانایی خۆی، بۆ پێشکەشکردنی کاری هونەری لەو شارەدا، هاوکاریی قوتابییەکانی کردووە و بۆ برەودان بە خۆشەویستیی هونەر هانی داون.

* ساڵی ١٩٦٨ گەڕاوەتەوە شاری سلێمانی و لە قوتابخانەی نارنجەڵەی سەر بە شارۆچکەی بیارە دەست بەکار دەبێ، دوای کەمتر لە ساڵێک، بەهۆی پشووی نیوەی ساڵەوە، کاتێ دەگەڕێتەوە سلێمانی، لە یانەی فەرمانبەرانی سلێمانی پێوەندی پێوە دەکرێ و داوای لێ دەکەن ڕووناکی بۆ ئەو تابلۆیانە دابنێ کە لەسەر دیوارەکانی هۆڵەکەدا بە دەرپەڕیوی (بارز) دروست کرابوون، تابلۆکانیش بریتی بوون لە چەند وێنەیەکی گەورەی چوارینەکانی خەییام کە لەسەر تەختەی مەعاکس، بە شێوەیەکی سەرنجڕاکێش دروست کرابوون، ئەمانە پارچە پارچە لەسەر دیواری هۆڵەکەدا بە شێوەیەکی جوان، بە ڕیزی و نزمی چەسپ کراون و دانراون، لە دەرەوەی

هۆڵەکەش، لەناو ئەو حەوزی ئاوەی کە لە باخی یانەکەدا هەبووە، پەیکەری شاخ و ئەشکەوتێک دروست کراوە، دەڵێن دەستکردی هونەرمەند ئەنوەر تووفی بووە، داوایان لێ کردووە ڕووناکییەکی هونەری بۆ ئەو حەوزی ئاو و شاخ و ئەشکەوتە دابنێ، وێڕای ئەوەی ئەو ڕۆژگارە، کەرستەی پێویست لەبەر دەستدا نەبووە، یان زۆر کەم بووە، بەڵام بڕیار دەدا ئەو کارە جێبەجێ بکات، هەرچەندە دانانی ڕووناکی لە ناو ئاوی ئەشکەوتەکەدا کە پێیدا هاتووەتە خوارێ، کارێکی زەحمەت بووە، بەڵام ئەو هونەرمەندە بەهرەدار و دەستڕەنگینە دوای عەزیەت و ماندووبوونێکی زۆر، ئیشەکانی تەواو کردووە، کە ڕووناکییەکەی داناوە و بەدڵی هەمووان بووە، لەوەوە یەکسەر بۆ قوتابخانەی (بادینان)ی سەرەتایی کوڕان لە سلێمانی دەیگوێزنەوە.

* ساڵی ١٩٦٩ کۆمەڵێک هونەرمەندی سلێمانی کە بە نیاز بوون تیپێکی هونەری دابمەزرێنن، پێوەندی پێوە دەکەن، بۆ ئەوەی لە دامەزرانەکەیدا لەگەڵیان بەشدار بێ، هونەرمەندەکان ئەمانە بوون: نووری وەشتی، تەها خەلیل، ڕەئووف یەحیا، ئەمینی میرزا کەریم، مەحموود زێوەر، جیهان عومەر، محەمەدسدیق مەحموود محامی، پێکەوە مۆڵەتی ئەو تیپە وەردەگرن، دوای ئەوەی داواکاری وەرگرتنی مۆڵەتی تیپەکە دەدەنە لایەنی پێوەندیدار کە موتەسەڕیفیەتی سلێمانی بووە، ڕەزامەندیی تیپەکە وەردەگرن و ناویان ناوە (کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی)، مۆڵەتەکە لە ڕۆژی ١٩٦٩/١٢/٣١ وەردەگیرێ، لەو ڕۆژەوە ئەم هونەرمەندە دەست بە کار و چالاکییەکانی خۆی دەکات، یەکەم کاری بەناوی (کێچ)، وەک دەقێکی کوردی لە نووسینی حەمەسدیق مەحموود محامی بووە، ئەمیش وەک دەرهێنەر و ڕاییکردنی ڕووناکی کاری تێدا کردووە، ئەم شانۆگەرییە لە هۆڵی سانەوی سلێمانی، پاشان لە هەولێر پێشکەش کراوە، دواتر وەک درامایەک لە تەلەڤزیۆنی بەغدا تۆمار کراوە، ماوەی (٢٠) ڕۆژ لە سلێمانی بینەرێکی زۆر سەردانیان کردووە و بینیویانە.

* لەگەڵ زۆربەی هەرە زۆری هونەرمەندە گەورەکانی بواری شانۆ و دراما و سینەما کاری کردووە، لە پتر لە (٤٧) بەرهەمی جۆراوجۆری هونەریدا بەشدار بووە، بەشێک لەو کارانەی شانۆ و فیلمی سینەمایی و درامای تەلەڤزیۆنی بوون، بەشی زۆری بەرهەمەکانی دەقی خۆماڵین، بەشەکەی دیکەشیان وەرگێڕان و ئامادەکردن و بە کوردی کردنی دەقی بێگانە بوون، زۆربەی بەرهەمەکانیشی بۆ کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی و کۆمەڵەی هونەرە جوانەکان بوون.

* کارەکانی دیکەی بۆ تەلەڤزیۆنەکان بوون وەک تەلەڤزیۆنەکانی: بەغدا، کەرکووک، یەکێتیی لاوان، دەزگای ڕاگەیاندنی شۆڕش لە شاخ، ئینستووتی کورد لە فەرەنسا، ڕادیۆی کوردی بەغدا، کوردستان، گەلی کوردستان، خاک، وەزارەتی ڕۆشنبیری، بزاڤی ڕۆشنبیرانی سلێمانی، کۆمپانیای بابیلۆن، کۆمپانیای جوان، کۆمپانیای کوردستان، تا ئێستاش لە کار و چالاکییەکانی کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی، شان بە شانی ئەندامەکانی و دەستەی بەڕێوەبەر، بەردەوام خەریکی کار و چالاکییە، کارەکانیشی هەر لە سەرەتاوە تا ئەمڕۆ لە کۆمەڵ، بوارەکانی (دەرهێنان، نواندن، دیکۆر، ڕووناکی) گرتووەتەوە، بەپێی قسەی هاوەڵەکانی لە هیچ کارێکدا کە پێیان سپاردبێ، کەمتەرخەمی نەنواندووە و زۆر دڵسۆزانە و بە ڕێکوپێکی بەجێی گەیاندووە، ئەویش شانازی بە هەموو کارەکانییەوە دەکات و لە هیچیشیان پەشیمان نییە.

* هەر لە سەرەتای ژیانییەوە، بە تایبەتی کە لە پۆلی پێنجی سەرەتایی بووە، حەزی لە هونەر، بە تایبەتیش شەیدای هونەری سینەما و فۆتۆگراف بووە،

زۆربەی فیلمەکانی ئەو سەردەمەی بینیوە، لەناویاندا فیلمە ئینگلیزییەکان، هەر لەو کاتەشەوە کامێرای فۆتۆگرافی هەبووە و وێنەی زۆری پێ گرتووە، ئەم وێنانەی لە ستۆدیۆی مستەفای شێخ سەعید چاپ کردووە، لە کاتی شووشتنەوەی وێنەکانی، زۆر خاتری گرتووە، کەمتر لە خەڵکی دی پارەی لێ وەرگیراوە، سەرەڕای ئەوەش خاوەنی ستۆدیۆکە زۆر هانی داوە و هەموو جارێک پێی وتووە وێنەکانت زۆر جوانن و بە نایاب وەسفی کردوون.

* بۆ چوونە سینەما و کڕینی کامێرا، هەر لە پۆلی چواری سەرەتاییەوە قۆڵی لێ هەڵماڵیوە و ئیشی کردووە، بە تایبەتی لە پشووی سەری ساڵاندا، کە شاگرد دەلاکی و دارتاشی و کرێکاری کردووە، لە کاتی دەوامی قوتابخانەشدا، بەیانیان زوو، لە سەعات چوار و پێنجەوە چووە بۆ ئیش و تا نزیکی کاتی چوونە قوتابخانە، بە تایبەتی لەو کاتانەی لە کارگەی شەهلا بۆ دروستکردنی ساردەمەنی (سۆدە و سیفۆن) ئیشی کردووە، بۆیە توانیویەتی بەو پارەیەی دەستی کەوتووە بچێتە سینەما، یان کامێرای فۆتۆگرافی و پاسکیلی پێ بکڕێ، تا ئەمڕۆش کە تەمەنی گەیشتووەتە ٨٣ ساڵ، هەموو بەیانییەک سەعات چوار بۆ پێنجی بەیانی خەبەری دەبێتەوە و لەناو ماڵەکەیدا دەکەوێتە جووڵە.

* نەوزاد مەجید، هەندێ ئیشی کردووە کە پێشتر لە شانۆ و درامای کوردیدا نەکراوە، دەتوانین بڵێین یەکەم جار بووە لە شانۆی کوردیدا بکرێن، لەوانە: دەستپێشخەر بووە لە دەرهێنانی شانۆی شیعری، ئەویش شانۆنامەی (کاوەی ئاسنگەر)ـە کە شێرکۆ بێکەس نووسیویەتی، نمایشی ئەم شانۆگەرییە ماوەی پتر لە (٢) سەعاتی خایاندووە، هەروەها یەکەم کەس بووە سینەمای تێکەڵی شانۆ کردووە، کە شانۆگەری (هەڵەی دوکتۆر) و (مرۆڤ و زەوی) و (کاوەی ئاسنگەر) نموونەی بەرجەستەی ئەو کارانەن. یەکەم هونەرمەندە کامێرای ڤیدیۆیی V.H.Sی بەکارهێناوە. چەندان شانۆگەری، لەوانە: (دوژمنی گەل) و (پەتا سپیکە) و شانۆگەرییەکانی تیپی سالار و چەندان شانۆگەری دیکەی تۆمار کردووە، بێجگە لەو بوارانە، لە هونەری فۆتۆگرافیشدا دەستێکی باڵای هەبووە، بۆیە کە لە زووەوە کامێرای هەبووە و بە وێنەگرتنەوە خەریک بووە، یەکەم کەسە لە شاری سلێمانی و بەغدا و دیوانیە پێشانگەی کردووەتەوە، سەرەتا لە ١٩٧٧/١١/٢٨ بۆ ماوەی (٣) ڕۆژ لە سلێمانی پێشانگەی فۆتۆگرافی کردووەتەوە، ساڵی دواتر (١٩٧٨) لە بەغدا، هەر لەو ساڵەشدا لە دیوانیە پێشانگەی کردووەتەوە.

* بۆ مۆڵەت وەرگرتن، هاوکاری چەندان تیپی هونەری شانۆیی کردووە، لەبەر ئەوەی خۆی و هونەرمەند تەها خەلیل بڕوانامەی ئەکادیمییان هەبووە، بۆیە بە دامەزرێنەری ئەو تیپانە دەژمێردرێ، وێڕای ئەوەش جار بە جار ئیشیشی لەگەڵ کردوون، لەوانە تیپەکانی: کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی، پێشڕەو، ئەزموونگەری، ئاشتی، سەندیکای کرێکاران.

* دەبوو زۆر زووتر ئەو هونەرمەندە پڕ بەخشش و فرە بەهرەیە بەسەر بکەینەوە و بیدوێنین، بەڵام درەنگ کەوتنەکە بەخێر گەڕا، دواجار توانیمان لە ماڵەکەی خۆیدا لە سلێمانی بەسەری بکەینەوە و هەڤپەیڤینێکی بەرفراوانی لەگەڵ ساز بکەین و لەسەر هەموو وێستگەکانی ژیان و ئەزموونی تایبەتی بوەستین، تکایە خوێنەری ئەو هەڤپەیڤینە بن تا بزانن ئەو هونەرمەندە ماندووە چی پێیە و چی لە هەگبەکەیدایە.

ڕامان: دەڵێی کە چووین، ڕواندز کەسی لێ نەمابوو، هەر کەس کەسی لێ نەمابوو، ڕێکەوتی کەستان نەکرد؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەو ڕواندزە کە چووینە ناوی، تەنیا یەک پشیلەمان تێدا دی، کەسمان لێ نەدی، وێنەمان گرت و هاتینەوە، ئەوجا ڕووداوەکان کە دەهاتنە پێشەوە، بۆ نموونە، فڕۆکە، وێنەی هەموو فڕۆکەکانمان گرتووە، تەنانەت ئەو فڕۆکەیەی کە لە چۆمان لەسەر شاخەکەی سەرەوە کەوت، ئێوارە بوو کەوتە خوارەوە، کە خرایە خوارەوە، دوو سێ ڕۆژ لەوەپێش بەفریش بارییبوو، بۆ بەیانییەکەی زوو هەستام، چوومە سەیری، بۆ یەکەم جار بوو فڕۆکە ببینم، ئەوەندە گەورە بوو، باوەڕ بە گەورەییەکەی ناکەی، ئەم ژوورە ناوەکەی چەندە، ئەو ناوەکەی زۆر گەورەتر بوو، هەموو گوتیان ئەمە سۆخۆی پێ دەڵێن، فرۆکەی سۆخۆی بوو.

ڕامان: بە تەواوی وێنەی فڕۆکە کەوتووەکەت گرت؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، وێنەم گرت، ئالای عێراقی پێوە بوو، تایەکانی بە قەت تایەی تراکتۆرێک دەبوون، زۆر سەیر بوو، ئیتر فڕۆکەکە هەڵوەشابوو، وایەر و مایەری لەو ناوە کەوتبوو، هەروا فڕۆکەیەکی دیکەش لەناو پردان بوو، کەوتبووە ئەشکەوتێکەوە، وێنەی ئەوەشم گرت، لە کاتی بۆردومانەکانیشدا ئەگەر فریا بکەوتمایە و کامێرام بە دەستەوە بووایە، هەر وێنەم دەگرت، کە فڕۆکە دەسووڕایەوە، هەر وێنەم دەگرت، ئەمانە هەمووی لەولاوە، دوایی بۆ پێنجوێن گوێزراینەوە، چووین بۆ پێنجوێن، چیرۆکێکی هونەرمەند ئەحمەد سالار بە ناوی «سەرکەوتن لە لوولەی تفەنگەوەیە»، ئەو چیرۆکەی هێنا، ئامادەمان کرد، ئەکتەرەکانمان هەڵبژارد.

ڕامان: کە لە پێنجوێن بوون، ئەحمەد سالار خۆی دەقەکەی بۆتان هێنا؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەوکاتە هەر لە پێنجوێن بووین.

ڕامان: کەواتە هەمووتان لە پێنجوێن بوون؟

نەوزاد مەجید: ئا، هاتینەوە ئەوێ، ئەکتەرمان هەڵبژارد، تەمسیلەکەمان دەست پێ کرد، وێنەی بەشێکی زۆریمان گرت، تەنانەت یەکێک لەو دیمەنانەی کە ئێستایش لەوانەیە خەڵکی پێنجوێن و مەریوان لەبیریان مابێت، بە تایبەتی بە تەمەنەکانی وەکوو من، وامان هێنابووە پێش چاویان کە لەشکری عێراقی بەرەو پێنجوێن دێت، چۆن بەرگری و خۆڕاگری دەکرێ، قازیفە و چەک و تۆپ و ئەمانەمان هەموو ئامادە کردبوو.

ڕامان: ئەو لەشکر و بەرگری کردن و قازیفە و تۆپانەتان چۆن بە دەست هێنابوو؟

نەوزاد مەجید: ئەو کاتە فەتاح ئاغا لەوێ بوو، (ئامر هێزی خەبات بوو- ئا)، هەمووی بۆ ئامادە کردین، دیارە (نووری وەشتی)یش لەوەدا دەوری هەبوو، ئەو هەر لەوێ بوو، وێنەی هەموویمان گرت، ئیشەکە ئەوەندە بەهێز بوو، خەڵک وایان زانیبوو ڕژێم هاتووە، لەوەوە ڕوحیان چووبوو، ئەوە یەکێک لە باسەکانی بوو، ئیتر ئەوانەی دیکەی ناوخۆیی و دەرەکی، وێنەی هەموویمان گرت، ئەو وێنانەش هەر لەو فیلمانەن کە لە ئێرانن، ئەوجا لێرە برادەرێکی دیکە هات کە خەڵکی هەولێرە، (کامەران)ی ناوە، خەریکی سینەمای فەرەنسایە، سێ چوار ساڵێکە لەوێ دەرچووە.

ڕامان: کامەران کێ، ناوی باوکی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: بەخوا هەر بە (کامەران)ی سینەما خۆی پێ ناساندم، مامۆستای پەیمانگەیش بوو،

لە پەرلەمانیش ئیشی دەکرد، ڕێپۆرتاژیشی لەسەر کردم، گوتی تەنیا یەک لەحزەی ئەو فیلمانەمان دەست بکەوێت، دەیسەلمێنین کە ئیشی سینەما لە پێش یەڵماز گونەیەوە، لە باشووری کوردستان بووە، چونکە یەڵماز گونەی دوای حەفتا و چوار و حەفتا و پێنج و ئەو دەوروبەرە ئیشەکانی کردووە، وا دیارە وەک لەوێدا باسم کرد فیلمەکانمان دەست نەکەوتەوە.

ڕامان: مەبەستت لە دۆزینەوەی ئەو فیلمانە بۆ ئەوەیە بیسەلمێنی کە تۆ پێش یەڵماز گونەی دەستت بە کاری فیلمسازی کردووە؟

نەوزاد مەجید: دیارە ئەو فیلمانەی دەمگرتن زۆر بوون، دەتوانم بە کات حسابی بکەم، سێ سەعات و نیو زیاتر، کەمتر، ئەوەندە دەبێت. ئەو فیلمانە بۆ وەزارەت دەڕۆیشتن، وەزارەت خۆیان فیلمەکانیان بۆ چاپ دەنارده ئێران، ئیتر من ئاگام لێیان نەبووە، وام دەزانی هەموو کاتێک سەرکردایەتی خۆمان فیلمەکانیان بۆ دێتەوە، بەتایبەت پاش ئەوەی نامەیەکم بۆ هات دەستخۆشییان لێ کردبووم، کە ئیشەکانت جوان گیراون و وێنەگرتنەکانت جوانن.

ڕامان: کەی بوو زانیت فیلمەکان نەماون؟

نەوزاد مەجید: تا دوای نسکۆ کەسیش پێی نەگوتم چارەنووسیان چییە، دوای ئەوە خۆم بەدوایاندا گەڕام و چوومە ئەو بەشەی کە لە (پیرمام)ــە، ئەوەی ئەرشیفی حیزبی لێیە، گوتیان ئێمە فیلم و شتی وامان نییە، ئیتر زانیم کە فیلمەکان نەماون، چونکە فیلمەکان یەک و دوو نین، ئەم مێژەی بەردەممان چەندە، ئەوەندەی دیکەی بخە سەر، قەبارەکەی ئەوەندە دەبێ، فیلمەکان ئەوەندە زۆرن.

ڕامان: لەگەڵ کڕینی کامێراکە فیلمی لەگەڵ بوو، یان چۆن فیلمتان بۆی پەیدا دەکرد؟

بەغدا، پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدا، ١٩٦٢- ١٩٦٣، م. جەعفەر ئەلسەعدی، نەوزاد مەجید، منداڵەکە کوڕی (م. جەعفەر ئەلسەعدی)یە و ناوی (عوتەیل)ـە، ئەوی دیکە قوتابییەکی پەیمانگەیە و نەناسراوەتەوە.

نەوزاد مەجید: من فیلمم لێ بڕابوو، هەستام چووم بۆ مهاباد فیلم بکڕم، گوتیان مهاباد فیلمی لێ نییە، گوتم ئەی لە کوێ دەستم دەکەوێ؟ گوتیان تاران، یان ورمێ، نا زۆر لە سەرێیە، ورمێ نییە، ئەوەی کارگە و شتی زۆری لێیە، زۆربەی کارگەکانی ئێران لەوێن، وا بزانم تەبرێزە، لە سەرێیە، گوتیان ئەوێ فیلمی لێیە، منیش گوتم باشە دەڕۆمە ئەوێ، بەڵام گوتیان ئەوان کوردی هەر نازانن، بە تورکی قسە دەکەن، تەنانەت واشیان گوت.

ڕامان: ڕەنگە ئەو شارە هەر تەبرێز بێ کە عەجەمی لێیە؟

نەوزاد مەجید: گوتیان دەبێ چاوساغێک لەگەڵ خۆت ببەی. زەلامێکم بەکرێ گرت، لە هۆتێل شەڵماشی لە مهاباد لەگەڵی چووم بۆ تەبرێز، ئێوارێ چوومە بازاڕ و ستۆدیۆکان گەڕام، داوای فیلمم دەکرد، زۆربەیان نەیانبوو، ناردیانین بۆ لای ستۆدیۆیەکی گەورە، خاوەنەکەی گوتی ئا هەمانە، چەندت دەوێ؟ گوتم چوار بۆ پێنج، پێنج سەد قەدەمیم دەوێ، بیست سی دانەیەکی سەد قەدەمیشم دەوێ، چونکە درێژیی فیلمەکە،

سەد قەدەمی و پێنج سەد قەدەمیش هەیە. گوتی لەحزەیەک بوەستە، کابرای چاوساغیش بۆی وەردەگێڕام، تەلەفۆنی هەڵگرت و تەلەفۆنێکی کرد، تومەز ئەوە تەلەفۆنی بۆ تاران کرد، پێی گوتووە ڕەش و سپیی ئەو فیلمانە هەن؟ گوتبووی ئا. ژمارەکەم پێ گوت، ئەویش پارەکەی پێ گوتم، ژمارەی فیلمەکان و پارەکەم دایە. گوتی بۆ کوێت دەوێ؟ گوتم بۆ هۆتێل شەڵماشی لە مهاباد.

ڕامان: دوایی بە تەواوی فیلمەکانت و ئەوەی دەتویستن بە دەستت گەیشتن؟

نەوزاد مەجید: بە لامەوە سەیر بوو، ئێمە ئەو شەوە لەوێ ماینەوە، بەڵام بەیانی زۆر زوو هاتینەوە مهاباد، کە چوومە هۆتێلەکە تەماشام کرد لەسەر مێزی هۆتێلەکە، بە کارتۆنێکی گەورە فیلمەکان هاتبوون، هەر ئەو کاتە خاوەن ستۆدیۆ ڕاستەوخۆ لەگەڵ تاراندا قسەی کرد، وەکوو ئێرە نەبوو، بڵێین ئێمە داوا لە بەدالە بکەین بۆمانی وەربگرێ، ئەو دوو شتەم بەلاوە سەیر بوو، یەکەم تەلەفۆنەکە، دووەم بەو خێراییە فیلمەکان بگەنە مهاباد، ئاخر تاران لە مهابادەوە دوورە، گوتیان بەیانیی زوو هاتووە، بەیانی زوو گەیشتبووە ئەوێ، ئیتر کارتۆنەکەم هەڵگرت و هێنامەوە، ئەوەی کە من هێناومەتەوە کارتۆنێکی گەورە بوو، لەوانەیە لەوەپێش م. ئەنوەر تووفی دوو سێ کارتۆنی دیکەشی کڕیبێت و بۆیان هێنابێت، ئەم فیلمانە هەمووی وێنەیان پێ گیراوە.

ڕامان: باسی ئەو کوڕە لاوەم بۆ بکە کە فیلمەکانی بۆ دۆزیبوویەوە.

نەوزاد مەجید: ئەو برادەرەم کە دۆزیبوویەوە؟

ڕامان: بەڵێ، هونەرمەندی جوانەمەرگ ڕەحیم زەبیحی.

نەوزاد مەجید: لە سەفەرێکی ئێران هاتەوە گوتی فیلمەکان ماون، بەڵام داوای پارە دەکەن، ئەوە بوو چووم بۆ لای ڕەحمەتی فەلەکەددین کاکەیی، پێی گوتم برۆ لەگەڵ بەڕێوەبەری سینەمای وەزارەت قسە بکە، حەز ناکەم ناوەکەشی بێنم، زۆر لێی پەست و بێتاقەتم، ئەگەر باسی بکەم پتر بێتاقەت دەبم، چونکە گەورەترین زەرەری بە هونەرەکە گەیاند، زەرەری لە مێژووی سینەمادا، لە ئەرشیڤی میللەتی کورد دا، ئەوە لەگەڵمان نەهات.

ڕامان: کە لەگەڵتان نەهات، بیانووی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: گوتی داوای پارەیەکی زۆر دەکەن، گوتم پارەکە ئەوەندە زۆر نییە، حکوومەتی هەرێمیش دەتوانێ ئەو پارەیە دابین بکا.

ڕامان: من ئاگام لێیە بۆ کلیپێک پێنج شەش دەفتەر خەرج کراوە، بۆچی دابینکردنی پارەی کڕینەوەی ئەو فیلمانەیان نەبووە؟

نەوزاد مەجید: تۆ بۆ ئەوە دەڵێی، لە هەولێر جوان بامەڕنی، سێ چوار ملیۆن دۆلاری بۆ فیلمێک وەرگرتووە کە ئێستاش کەس فیلمەکەی نەبینیوە، چەندان هونەرمەندی دیکە هەن کە هەر وا بۆ بەرژەوەندی و مەرامی خۆیان، کردیان بە بازرگانی بۆ خۆیان و هەر پارەیان ڕاکێشا، هەر پارەیان ڕاکێشا، کە لە ملیۆن و دوو ملیۆن دۆلار بەرەو ژوورە.

ڕامان: کەچی ئەو بەڕێوەبەری سینەمایە بووەتە بەربەست، لە تۆ هاتووەتە دەنگ و پێت دەڵێ حکوومەت پارەی نییە و ناتوانێ ئەو فیلمانە بکڕێتەوە؟

نەوزاد مەجید: پێم گوت پارەیان هەیە، ئەوە میهرەجانی خانی کراوە، بە لایەنی کەمەوە پەنجا شەست دەفتەر خەرج کراوە، لە هەموو

دنیاوە خەڵک هاتووە، هەموو لە هۆتێل دانراون و خواردنیان، هاتوچۆیان بۆ خەرج کراوە، چۆن پێنج شەش دەفتەریان نییە بۆ کڕینەوەی ئەو فیلمانە کە ئەرشیڤی میللەتێکە، بە هەرحاڵ خۆی لێ دزیمەوە و زۆریش تووڕە بووم، ئیتر لەوساوە بە هەموو شێوەیەک هەوڵم دا، یەکێک نەبوو هەوڵێکی جیددی بدا، تەنانەت گەیشتمە لای سەرۆک بارزانی، سەرۆکیش گوتی ئێمە هەوڵ دەدەین، ئەوە سێ ساڵە، نازانم هەوڵیان داوە، یان هەوڵیان نەداوە، بەڵام من هەرچی گۆڕانییەکی نیشتمانی کە لە سەتەلایتەکان پێشان دەدرێن، بە دیارییانەوە دادەنیشم و دەڵێم بەڵکوو گرتەیەکی خۆمیان تێدا ببینم.

ڕامان: تا ئێستا سەرەداوێکت دەست نەکەوتووە و هیچت نەدیوە؟

نەوزاد مەجید: نەمدیوە، من ئەوەندە دڵنیام لە ئیشەکەم، دە ساڵ، بیست ساڵی دیکەش بێ، تەمەن باقی بێت، یەک گرتە ببینم، دەزانم کە کاتی خۆی خۆم گرتوومە.

ڕامان: ئێستا بۆ گێڕانەوەی ئەو فیلمانە پێشنیارت چییە؟

نەوزاد مەجید: پێشنیاری زۆرم کردووە، هیچیان نەهاتوونەتە دی، جەنابی سەرۆک بارزانی خۆی ئاگای لێیە، مەوزووعەکەشم بە درێژی بۆ باس کردووە، ئەوە وێنەی دیدارەکە هەیە.

ڕامان: سەرۆک بارزانی چی پێ گوتی؟

نەوزاد مەجید: گوتی باشە، بەڵام نازانم تا ئێستا چییان کردووە، حەز دەکەم هەموو کوردێکی دڵسۆز، لە ئینسانێکی سادە و ساکارەوە تا بارەگای بارزانی و سەرۆکایەتی هەرێم و حکوومەت هەوڵ بدەن ئەو فیلمانە بهێننەوە، چونکە ئەرشیڤی گەلی کوردە، با نەفەوتێ، هەر ئەوەندە دەڵێم.

ڕامان: پێشنیارێکی دروستە، ئەو کارەی تۆ بەشێکی زیندووی مێژووی میللەتێکە، لە هەر ئاستێک بێ، دەبێ ئیشی بۆ بکرێ و دەست بخرێنەوە.

نەوزاد مەجید: لەوە دەترسم نیەتێک هەبێ، بیباو خراپی بکا، یان شتێکی لێ بکات، لەبەر ئەوە سی، سی و پێنج ساڵ هەر وەستام و زۆر بە ئاسایی و هێور قسەم کردووە، ناو و شوێنم نەدەگوت، ئێستایش ئەو کارە دەکرێ، لەوانەیە بە کەسێکی سادە بکرێ، من دڵنیام ڕەحیم سورخی بمایە دەیکرد، ئەوەی پێی کرا کردیشی، بەڵام ئەوە بوو تەگەرەیان تێخست.

ڕامان: میللەتی ئێمە بۆ کۆسپ و تەگەرە دروست کردن بۆ یەکدی سەری پێوە نییە و یەکەمە، (ڕەحیم سورخی) یش نەماوە، لەبەر ئەوە هیوای دۆزینەوەیان کز بووە.

نەوزاد مەجید: بێجگە لەوە، پێش ئەوەی بمرێ زۆر هەوڵی بۆ دەدا، لە من زیاتر هەوڵی دەدا، تەنانەت شوێنەکەیشی پێ گوتم، چۆن دانراوە، چۆن داپۆشراوە، داوای چەند دەکەن، بەڵام ئەوە بوو تەگەرەیان هێنایە پێشی، دەنا زۆر بە ئاسانی، نەک ئەو بڕە پارەیە، بگرە لەوە زیاتریش بوایە، حکوومەتی هەرێم ئامادە بوو ئەو پارەیە بدات.

ڕامان: تۆ بە درێژایی ئەو ساڵانەی خەریکی کاری هونەریت، پێشانگەی فۆتۆگرافیت کردووەتەوە، لە شانۆ و درامادا ئیشت کردووە، پێتوایە بەپێی پێویست لەسەر خۆت و کارەکانت نووسرابێ، یان هەڵسەنگاندن بۆ ئیشەکانت کراوە؟

من لە ئەرشیڤی تایبەتی خۆم زۆر لاوازم، ئەرشیڤم بۆ خەڵک، بۆ تیپەکان دروست کردووە، کەچی بۆ خۆم دروستم نەکردووە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، لە سەرەتاوە زۆرترم لەسەر دەنووسرا، دەتوانم بڵێم لە ساڵانی ١٩٧٤ و ١٩٧٥ لە گۆڤار و ڕۆژنامە عەرەبییەکانیش لەسەرم دەنووسرا، بەڵام لە دوای هەشتاکانەوە، بەهۆی بارودۆخی دارایی خۆمەوە، نەختێک دابڕام، خانووم کرد و ژنم هێنا، کە ژنم هێنا خاوەنی کورسییەک نەبووم، دوایی بیرم کردەوە و گوتم ئەرێ من ئەم هەموو ئیشە دەکەم، کەچی خاوەنی هیچ نیم، ئەوە بوو نەختێک لە هونەر دابڕام، لە چاودێریی زانستی دەستم بە وانە وتنەوە کرد، لە هۆیەلی فێرکردن (الوسائل التعليمية)، ماوەیەک بە وانە وتنەوە و بە وێنەگرتنەوە خۆم خەریک کرد.

ڕامان: لە هۆیەلی فێرکردن لەگەڵ کێ کارت کرد؟

نەوزاد مەجید: کەسی وام بەبیر نایەتەوە، دوای ئەوەی نەختێک بە خۆمدا هاتمەوە، تەماشام کرد هیچ پێویستیی ژیانم نییە، ئیتر دەستم بە ئیش کرد، بە وانە وتنەوە، بە وێنەگرتنی سینەمایی، بە فۆتۆگراف، بڕێک پارەم پێکەوە نا، پێویستیی ناو ماڵم کڕی، ئەم خانووەم دروست کرد، بەڵام زۆر بەزەحمەت خانووەکەم کرد، چونکە قەت ڕۆژێک لە ڕۆژان پارەی شتێکم پێ نەبووە، بڵێم ئەو شتە دەکڕم، ماوەیەک هەر دواکەوتووە، ئیشێکم کردووە، مووچەیەکم وەرگرتووە، یان سلفەیەکم کردووە، یان یارمەتییەکم لە کەسوکار وەرگرتووە، ئیشەکەم پێ کردووە، ئەم خانووەم بە ساڵ و نیویک، دوو ساڵ تەواو کرد، کە تەواویش بوو کورسیم نەبوو، لەگەڵ سەلاح باڵابەرز کورسییەکی دوو نەفەریمان دروست کرد، بۆ کەسێک بیەوێ دابنیشێ، بەبیرم دێت یەکێک بۆ پیرۆزبایی هات بۆ لام، دوو کورسیی نایلۆنی

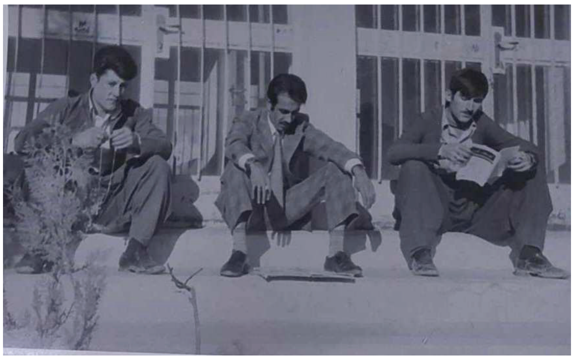

سلێمانی، (شوێنی پرۆڤە، باخچەی ساوایانی سلێمانی)، ١٩٧٣، شانۆیی کاوەی ئاسنگەر. لە ڕاستەوە: کامەران ئەخۆل، نەوزاد مەجید، حەمەعەلی برووسکە.

لەگەڵی خۆی هێنابوو، وام دەزانی گەورەترین تاخمی قەنەفەی بۆ هێناوم.

ڕامان: کورسی فافۆن، ئەوەی بەوایەری لایلۆن دروست کرابوو؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، کورسییە فافۆنەکان، ئیتر وردە وردە ماڵم دانا.

ڕامان: لە ماڵی باوکت ئەندامانی خێزانەکەتان چەند کەس بوون؟

نەوزاد مەجید: لە ماڵی باوکم خوشکمان نەبووە، بەڵام دایکم دە مناڵی بووە، هەر دەی کوڕ بووە.

ڕامان: تۆ لە هەموویان گەورەتر بووی؟

نەوزاد مەجید: من لە هەموویان گەورەترم، زۆربەی مناڵەکان سێیان، چواریان هەر بە مناڵی مردوون، لەو بەینەشدا سێ ساڵ، چوار ساڵ لەمەوپێش ئەو برایەی دوای من مامۆستا بوو، جەعفەری ناو بوو، بە نەخۆشی عەمری خوای کرد، ئەویش نیمچە هونەرمەند بوو، دەورێکی بینی، لە «جەنابی موفەتیش»دا دەوری فەتاحی بینی، فەتاح، پیاوی ئەحمەد سالار بوو، باڵابەرزێکی بەخۆوە بوو، تووشی نەخۆشی بووبوو.

ڕامان: ئەوە زانیمان ئەو برایەت بە لای هونەردا هات، ئەی ئەوانی دی بەلای هونەردا نەهاتن؟

نەوزاد مەجید: یەکێکی دیکەشیان، ئەوی پێش برا هەرە بچووکەکەمان، کە (جەبار)ی ناوە، ئەویش لە شانۆگەریی «کێچ»دا پێویستیم پێی بوو، لەگەڵ عومەری کەریم ئاغا، کە کەوەر دەفرۆشێ، ئەم کڕیاری ئەو دەبێ و کەوەری لێ دەکڕێ، ئەویش ئەو دەورەی بینیوە، ئیتر کەسی دیکە لە خێزانەکەمان دەوریان نەبینیوە، ئەندامانی خێزانەکەمان زیاتر بە لای وەرزشدا ڕۆیشتوون، تەنانەت جەعفەری برام، ئەوەی کە دەوری (فەتاح)ی لە جەنابی موفەتیشدا بینی، ئەویش دوای ئەو دەورە، بەلای وەرزشدا ڕۆیی و باشترین ڕاهێنەری مەلەوانی بوو، دەتوانم بڵێم لایەک لە سلێمانی لە مەلەوانگەی سەرچنار، ئەو فێری مەلەوانیی کردوون، کە ئەو کاتە هی پەروەردە بوو، ئەو لەوێ ڕاهێنەر بوو، ئاگاشی لە مەلەوانەکان بوو.

ڕامان: بێجگە لە خانەوادەکەت، لەناو کەسوکارت، بۆ نموونە خاڵت، مامت، ئامۆزات، پوورزات، خاڵۆزات، کەس نەبوو خەریکی هونەر بێ؟

نەوزاد مەجید: نەوەڵڵا، هەموو خەریکی وەزیفە بوون، پلە و پۆستی باشیان هەیە، لە ژمێریاری بانکەوە، لە بەڕێوەبەری بانکەوە، لە ئەفسەرییەوە. خاڵم، کە ئەویش عەمری خوای کرد، گەیشتە پلەی لیوا، ئەویش کەسێکی سەربازی بوو، یەکێک بوو لە عەسکەرییە هەرە کۆنەکانی سلێمانی.

ڕامان: ناوی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: عەلی ساڵح ئەمین.

ڕامان: ئەی لەناو هونەرمەندەکان و ئەدیبەکان کە لە سلێمانی و لە دەرەوەی سلێمانی هاوڕێی نزیکت بوون، ئەوانەی بیرەوەریت لەگەڵیان هەبێ، کێ بوون؟

نەوزاد مەجید: هونەرمەند و ئەدیب بن و هاوڕێم بن؟

ڕامان: بەڵێ، پێشتر باسی سەڵاح باڵابەرز و (عەلی نووری)ت بۆ کردم، ئێستا باسێکی هاوڕێکانی دیکەتم بۆ بکە.

نەوزاد مەجید: زوهێر عەبدولمەسیح، سەلام کۆیی و ئەوانی هەولێر هاوڕێم بوون.

ڕامان: ئەی لە هونەرمەندانی سلێمانی کێ زۆر لێتەوە نزیک بوو؟

نەوزاد مەجید: ناتوانم بڵێم لە سلێمانی ئەوە و ئەوە لێمەوە نزیک بوون، چونکە هەموویان وەکوو یەک هاوڕێم بوون.

ڕامان: بەڵام هاوڕێ لەگەڵ هاوڕێ جیاوازە، هەیە هاوڕێیەکی ڕوحییە، لە هەموویان پتر لێتەوە نزیکە.

نەوزاد مەجید: ئێمە ڕوحییەتەکەی نێوانمان بەهۆی هونەرەوە بووە.

ڕامان: هەیانە سەفەر و سەیرانت لەگەڵیان کردووە.

نەوزاد مەجید: سەفەر، هەر لەگەڵ سەبیحەی هاوسەرم بە یەکەوە سەفەرمان کردووە.

ڕامان: لەگەڵ ڕەفیق چالاک پێکەوە ئیشێکتان نەکردووە؟

نەوزاد مەجید: نا، لەگەڵ ڕەفیق چالاک ئیشم نەکردووە، بەڵام بەهۆی (نووری وەشتی)یەوە بینیومە و ناسیومە و قسەم لەگەڵیدا کردووە.

ڕامان: ئەی لەگەڵ نەجاتی عەبدە هاوڕێیەتیت نەبووە؟

نەوزاد مەجید: لەگەڵ نەجاتی عەبدە هاتوچۆمان هەبووە، باسی ویلیام یۆحەنناشم بۆ کردووی کە چۆن لێرە تەپڵ و مۆسیقایان لێ داوە.

ڕامان: ئەی لە هونەرمەندانی کەرکووک، کێت ناسیوە؟

نەوزاد مەجید: (سەلمان فایەق)م ناسی کە شتێکی لە مەکی عەبدوڵڵا گەڕاوەتەوە، ئەوە مامۆستای ئەکادیمیاش بوو.

ڕامان: ئێستا لە ژیاندا ماوە ؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بە حساب دوکتۆرای لە سینەمادا هێناوە.

ڕامان: بەڵێ، دوکتۆرای هەیە، ئەوە کەرکووکییە، سەرەتا ئیشی لە «مەرەزە»دا کرد.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، چەند ساڵێک پێکەوە قوتابیش بووین.

ڕامان: لە کەرکووک دەورێکی باشی بۆ هونەرمەندە کەرکووکییەکان گێڕاوە، چەند کارێکی کردووە، لەوانە «مەرەزە» و «بەهاری دزراو»، هەموو هونەرمەندانی کەرکووک وەکوو فازڵ جاف و جیهاد دڵپاک و عەلی کەریم و جەلیل زەنگەنە دەڵێن چاکەی لەسەرمان هەیە، جەلیل زەنگەنە دەڵێ ئێمەی پێگەیاندووە، ئێمەی هێناوەتە پێشەوە و ناساندووە.

نەوزاد مەجید: ئەو (سەلمان فایق)ـە گەورەترین زەرەری لە عیزەتی حاجی مستەفا دا، کە سەرمایەدارێک بوو لە سلێمانی.

ڕامان: ئەو سەرمایەدارە لە ژیاندا ماوە؟

نەوزاد مەجید: نەماوە، کۆمپانیایەکی دروست کرد، تا هونەرمەندەکان ئیشی سینەما بکەن، هونەرمەندی زۆری لێ کۆبووەوە، پارەیەکی باشی بە خەڵک دەدا، هونەرمەند هەبوو دەوامی دەکرد، پێنج سەد دیناری وەردەگرت، ئەوکاتە مووچەش نەبوو، بۆ ئەو ڕۆژگارە پێنج سەد دینار زۆر بوو، بەڵام کەسێکی دڵسۆزی نەبوو، یەکێک لەوانە ئەم (سەلمان فایق)ـە بوو، لە ئەورووپاوە کۆمەڵێک ئامێر و کەلوپەلی بۆ هێنا، سێ قات و چوار قات پارەی خستبووە سەر، ئەو کوالێتییەش نەبوون، تەنانەت لای خۆمان، ناوی هونەرمەندەکە ناهێنم، میکسەری بە گوژمەیەکی خەیاڵی بۆ هێنابوو، شەش سەد دیناری نووسیبوو، خۆی بایی سی دینار بووە، ئەم هەر کۆڵی نەدا، جگە لەم یارمەتییە کە وەک مووچە دەیدایە هونەرمەندەکان، ئارد و پارەشی دەدانێ.

ڕامان: ئاگادارم ئەحمەد دەنگ گەورەش کۆمپانیایەکی دانا و کارێکی هاوشێوەی کرد، بە داخەوە زەرەری زۆریان لێ دا.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، (ئەحمەد دەنگ گەورە)یش کردی، بەڵام وەکوو ئەم نا، ئەم کۆمپانیایەکی دانا.

ڕامان: ناوی کۆمپانیاکەی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: ناوی کۆمپانیای کوردستان بوو، پێم گوت من پێم غەدرە ئەم مووچەیەت لێ وەربگرم و بەرهەمم نەبێ، هیچم نەبێ. ڕۆژێکیان لەگەڵ (نەوڕەس)ێک هەبوو لە هەولێر بە کۆرۆنا عەمری خوای کرد.

ڕامان: مەبەستت ڕەحمەتی نەوڕەس ڕەشیدە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەوجا براکەی دەڵێم کە لێرە بوو، ناوی چ بوو؟

ڕامان: براکەی کە لە سلێمانی دەژی، ناوی موعتەسەم ڕەشیدە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، موعتەسەم، موعتەسەم بوو، کە خۆیشی لەو کۆمپانیایە بوو، ئەو خەریک بوو لە بارەی زەردەشتی دەنووسی، تەنانەت ئەم عیزەتی حاجی مستەفایە، دەقت

بۆ خوێندنەوە کەم کەس بە قەدەر من تاقەتی خوێندنەوەی هەیە، کە لەسەر دەقێک، ڕۆمانێک دادەنیشتم، دەبوایە تەواوم بکردایە.

هەبوایە دەتبرد بۆی، بە پارەیەکی خەیاڵی لێتی دەکڕی، لەم جۆرە کارانەی لێرە هەبوو. بۆ جەلیل زەنگەنە دەوەستم، ئەو «خولە پیزە»ی بۆ بردبوو، پارەیەکی باشی لێ وەرگرتبوو، دوایی بە بێ ئەوەی پرسی پێ بکات، نوسخەیەکی لە دەقەکە کە لەلای خۆی بوو، کەوتە دەرهێنانی و بۆ خۆی کردی، بە کورتی ئەو پیاوە پارەی زۆری فەوتا.

ڕامان: ئەوە بۆیەش سەرمایەدارەکان تووشی پەرچەکردار بوون و یارمەتی هونەرمەندان نادەن، سپۆنسەریی کارەکانیان ناکەن.

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: کە یارمەتیی هونەرمەندان نادەن، چونکە لەگەڵیان ڕاست نین و قۆڵیان دەبڕن.

نەوزاد مەجید: هونەرمەند جیهاد دڵپاک، کونوکەلێن دەگەڕا هەواڵێکی هونەری دەست بکەوێ و بڵاوی بکاتەوە، لەناو کۆمپانیاکەدا ئیشی هونەریی هەبوو، ئەو بڵاوی نەدەکردەوە، کاوەی ئەحمەد میرزا بەڕێوەبەری کارگێڕی بوو، ئەو مووچەیەی هونەرمەندان وا بەجوانی دەخرایە زەرفێکەوە، مانگی پێنج سەد دینار، پێنج سەد دینار زۆر بوو، مووچەی حکوومەتمان ١٥٠، ٢٠٠ بوو، ئیتر ئەو عیزەتی حاجی مستەفایە هەر پارەی دەبەخشییەوە، بە داخەوە کەس پشتی نەگرت، کەس یارمەتیی نەدا، کەس بە دڵسۆزانە ئیشێکی بۆ نەکرد.

ڕامان: ئەو هەموو پارەیەی بەخشیوە و لەپێناوی هونەر خەرجی کردووە، کەچی هیچی لێ سەوز نەبووە.

نەوزاد مەجید: پاش زەرەرێکی زۆر، تا شەش حەوت ساڵ لەمەوپێشیش کۆمپانیاکەی هەر دانەخستبوو، کەمال چالاک، ئەوەی دانابوو تەنیا بڕوا سەری بدات و مێز و کەلوپەلەکانی پاک بکاتەوە، دوای ئەوە ئەویش نەما، زیاد لە بیست و پێنج بۆ سی هونەرمەند لەلای ئەو مانگی پێنج سەد دیناری سویسری وەردەگرت، تەنانەت ڕۆژێکی من و ئەو و ئەو موعتەسەم ڕەشیدە، ئەوە ماوە.

ڕامان: موعتەسەم ڕەشید ماوەیەک بەڕێوەبەری شوێنەواری سلێمانی بوو، برای حاکم ڕەئووف ڕەشیدە.

نەوزاد مەجید: ڕاستە، دیارە ئێمە ڕۆژی مووچە قەت نەدەچووینە ئەو ناوە، ڕۆژێکیان عیزەتی حاجی مستەفا گوتی ئەوە بۆ ڕۆژی مووچە لێرە نین مووچەکەتان وەربگرن؟ گوتمان ئێمە وەرگرتنی ئەو مووچەیە بە حەرام دەزانین، چونکە هیچ ئیشێکمان نەکردووە شایانی چارەکی ئەو پارەیە بێت، یان هێندەی ئەو پارەیە بێت، لەبەر ئەوە وەری ناگرین، بەڵام خزمەتەکە بکەین، وەری دەگرین. گوتی من خۆم حەز دەکەم و دەمەوێت خزمەتی هونەرمەندان بکەم و یارمەتییان بدەم، ئەوە قسەی ئەو عیزەتی حاجی مستەفایە بوو، ئەوە موعتەسەم ڕەشید خۆیشی ماوە، دواجار ئیشێکمان کرد، بەڵام بۆ ئەو نا، بۆ ئەحمەد دەنگ گەورە ئیشەکەمان کرد، «سەفەرێک بۆ زەمەنێکی ڕابوردوو»، باسی دەربەندی بازیان دەکات، کە بۆ کەرکووک دەڕۆی، بە دەستە چەپدا شوێنێکی لێیە شوێنەوارە.

ڕامان: بەڵێ، دەربەندی بازیان کە بەردە قارەمانی لێیە، شێخ مەحموودی حەفید لە شەڕی دەربەندی بازیان، لەوێ بریندار بوو.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، لەودیو بەردە قارەمانەوە، موعتەسەم ڕەشید بە بەڵگەوە، جوان نووسیبووی، لەگەڵ عەبدولڕەقیب یووسف بوو بە گفتوگۆیان.

ڕامان: بەڵام م. عەبدولڕەقیب یوسف ڕاست دەکا

و بۆچوونەکانی زانستییانە و تەواوە، چونکە پشتی بە بەڵگەی مێژوویی ڕاستودروست بەستووە، موعتەسەم ڕەشید زۆری لێ نازانێ، بۆیە بە باشی ڕاستییەکان ناپێکێ.

نەوزاد مەجید: بەڕای تۆ نەیپێکاوە؟

ڕامان: نەخێر.

نەوزاد مەجید: منیش دەڵێم نەیپێکاوە.

ڕامان: چونکە من لە نزیکەوە هەردووکیان دەناسم، دەزانم م. عەبدولڕەقیب یووسف لەو جۆرە کارانەدا زانایە و لە خۆڕا قسە ناکات.

نەوزاد مەجید: موعتەسەم ڕەشید دەیگوت ئەمە دێر و کڵێسای مەسیحییەکانە، کەچی ئەو دەڵێ نا، هی زەردەشتییەکانە، موعتەسەم ڕەشید دەڵێ ئەگەر شوێنێکی ئاگر و ئاگردانێکی لێیە، بەڵام من چەندان خاچ و وێنەی خاچ و ئەوەی لە کڵێسا دەیکەنە ژووری تەعمید و ئەوانە، هەموویم تێدا بینیوە، بە هەرحاڵ ئیشێکی جوانمان کرد، من دەرمهێنا، گێسیاشی تێدابوو کە پێشتر باسم کرد، لەگەڵ یەک دوو ئەکتەری دیکە، دەورە سەرەکییەکەی دەبینی، لەو کارەدا جوگرافیا و مێژووی ئەو ناوچەیە دەناسێنین.

ڕامان: ئەم پیاوە ئێستا ماوە؟

نەوزاد مەجید: کێ؟ عیزەتی حاجی مستەفا؟

ڕامان: بەڵێ.

نەوزاد مەجید: ساڵ و نیویک دەبێ مردووە.

ڕامان: بەداخەوە، ئەو جۆرە کەسانە جێگەیان پڕ نابێتەوە.

نەوزاد مەجید: ئەگەر بڵێم ملیۆنی خەرج کردووە کەمم گوتووە، بەرانبەر سەناعە قاتی سەرەوەی بینایەکی گرتبوو، بینایەکی خڕی بەرز هەیە، چوار پێنج قاتە، نهۆمی سەرەوەی بەتەواوی گرتبوو، شێوەکاری، مۆسیقا، سینەما، نواندن، دراما، هەمووی، بە هەموو پێداویستییەکەوە ئامادە کردبوو، دەیگوت حەزتان لە چییە پێم بڵێن، من بۆتان دەهێنم، تەنیا ئێوە بڵێن. گرینگترین شتێک کردبێتی، ئیشێکمان لە ناوچەی وەراز لای چوارتا کرد، شوێنەکەی بەردی هەسانی لێیە. جیهاد دڵپاک ویستی ئیشەکە بکات، ئیتر ئێمە ڕۆیشتین، کوڕێکی برادەرمان دوکتۆر بوو، ئەوەی کە مرد، ناوی چی بوو.

ڕامان: دوکتۆر سەلام فەرەج نەبوو؟

نەوزاد مەجید: با، دوکتۆر سەلام فەرەج، ئەویش ژمێریار و بەڕێوەبەری کارگێڕی بوو، هەستاین ئۆتۆمبێلمان گرت بڕۆین، عیزەتی حاجی مستەفا هات گوتی شتەکانتان تەواوە؟ گوتمان ئا. گوتی ئەی پارە؟ سەلام فەرەج گوتی ئەوەندە پارەیەمان پێ بدەن بەشمان دەکا، پێنج سەد بۆ هەزار دیناری گوت. ئەو گوتی لەو دەشتودەرە هیچ شتێک ڕزگارتان ناکا ، هەزار دینار چییە، وەرە پێنج هەزار بەرە، پێنج هەزاری دایێ بۆ ئەوەی ئیشەکە بکەین، ئەئاوا ئیشی دەکرد، بەداخەوە سەلام فەرەج نەماوە، بەڵام کاوەی ئەحمەد میرزا ماوە.

ڕامان: کاوەی ئەحمەد میرزا لەلای ئێوە چی دەکرد؟

نەوزاد مەجید: ئەویش دەوری سەرەکیی هەبوو، بەداخەوە کەسی تێدا نەبوو دڵسۆزی ئەو پیاوە بێت، تەنیا من و موعتەسەم ڕەشید نەبێ، ئەویش کە مانمان گرت مووچەکە وەربگرین و گوتمان حەرامە، دەمانگوت ئیشمان نەکردووە پێنج سەد دینار زۆرە. کچێکیش ناوی فەریدە ئەحمەد بوو، ئەویش لەوێ دەوری هەبوو، خزمێکی خۆی لەوێ هەبوو، تایپی دەکرد، موعتەسەم ڕەشید دەینووسی و ئەو

چاپی دەکرد و بۆی هەڵدەگرت، ئیستاش ڕەنگە بیست دەقی درامیی لای ئەو مابێت، خەڵک هاتووە دەقی پێ فرۆشتووە.

ڕامان: ئەی دوایی، ئەو دەقەی موعتەسەم ڕەشید جێبەجێ کرا؟

نەوزاد مەجید: نا، ئیشی تێدا نەکرا.

ڕامان: دەقەکەی جەلیل زەنگەنەش لەوێ نەکرا؟

نەوزاد مەجید: جەلیل زەنگەنە دەقەکەی بە پارەیەکی باش پێ فرۆشت، تەنانەت دوایی باسیش کرا، گوتی دەتوانم شکاتی لێ بکەم، بەڵام قەی چ دەکا، هونەرمەندە و پێویستی پێیەتی، با بیبات.

ڕامان: پیاوێکی گەورە و دڵفراوان بووە، هەقە بە تێروتەسەلی لە بارەیەوە بنووسرێ.

نەوزاد مەجید: ئەو پیاوە هونەرمەندی زۆر خۆش دەویست. دەیگوت کێ ئاردی نییە، ئاردی دەکڕی، تەنیا زانیویەتی ئەمە ئەکتەرە، بە فەردە ئاردی دەدانێ.

ڕامان: ئاگام لێ بوو ئەحمەد دەنگ گەورەش لە دوای ڕاپەڕین، کە قەیرانی خۆراک بوو، لەبەر ئەوەی من زۆر جار دەچووم لە ستۆدیۆ جوان لە سابوونکەران لەگەڵی دادەنیشتم، (کەمال شاڵی)یش کە لە خولی یەکەم بووە پەرلەمەنتار، (عومەر عەلی ئەمین)ی هونەرمەندیش دەهاتنە ئەوێ، ئیتر پەیڕەو و پرۆگرامی کۆمپانیاکەی بە فەتاح کاوە سپارد، ئەو بۆی نووسیبوو.

نەوزاد مەجید: وابوو.

ڕامان: ئەویش کارێکی کردبوو لە ڕووی قانوونییەوە خۆی کردبووە هاوبەش، کاتێک ئەحمەد دەنگ گەورەیان تێگەیاند و پێیان گوتبوو ئەو پیاوە ئێستا هاوبەشی تۆیە، ئەمە کە هیچ سەرمایەیەکی نییە، چۆن دەبێ لە ختوخۆڕایی بیکەیتە هاوبەشی خۆت؟ کە بەمەی زانی ویستی لە هاوبەشی و شەریکایەتییەکە بیهێنێتە دەرەوە، دەیگوت نایەمە دەرەوە، تازە نیوەی موڵک و دارایی کۆمپیانیاکە هی منە، ئەویش پیاوێکی بەحەیا و حورمەت بوو، بۆیە دواجار بە پارە ڕازی کرد.

خێزانەکەی: من بۆ ئێزگەی بەغدا، بە دەنگ ئیشم لەگەڵ ئەحمەد دەنگ گەورە کردووە.

نەوزاد مەجید: لە سەرەتاوە پێوەندیی بە منەوە کرد.

ڕامان: لەم ساڵانەی دوایی تەمەنی، کە زوو زوو دەهاتە هەولێر، دەهات بۆ لام، لە ئۆفیسی گۆڤاری ڕامان سەری لێ دەدام، چەند جار پێم گوت، وەرە با بۆ گۆڤارەکەمان گفتوگۆیەکی باشت لەگەڵ بکەم، هەر ئەم جارە نا ئەم جارەی پێکردم. پێم گوت لە سەرەتای ژیانی هونەریتەوە قسەی تێدا دەکەین تا کۆتایی، لە دوا بینینم گوتی ئەم جارە بێمەوە ئەرشیڤەکەشم لەگەڵ خۆم دەهێنم، یەکسەر دێم بۆ لات، شەویش لێرە دەمێنمەوە و قسەی زۆر دەکەین، بە داخەوە ئیتر نەمدییەوە. سمکۆ عەزیزیش هەروابوو، نامەم بۆ نووسی، بڕیار بوو بێ بۆ هەولێر گفتوگۆی لەگەڵ بکەم، بەسەردا عەمری خوای کرد.

خێزانەکەی: سمکۆ عەزیز کوڕی پووری دایکمە.

ڕامان: سمکۆ عەزیز کە من زۆر خۆشم دەویست و هاوڕێم بوو، لە سلێمانی شەوەهای شەو لەگەڵ ئەو و هاوڕێکانی ترمان لە یانەی مامۆستایان دادەنیشتین، بێجگە لە نواندن، دەنگی زۆر خۆش بوو، گوتنی هۆرەی جافی هەر لە خۆی دەهات لە دانیشتنە تایبەتەکانماندا بیڵێ. مەبەستم لە ئەحمەد دەنگ گەورەیە، ئاگام لێ بوو ئەویش بە نیەتێکی پاکەوە لێیان هاتە پێشەوە و هاوکاریی

هونەرمەندە دەستکورتەکانی دەکرد، ئاردی دەدانێ، پارەی پێیان دەدا، کەچی بەم شێوەیە ڕەفتاریان لەگەڵ کرد، ئەحمەد دەنگ گەورە دەوری زۆر بووە، هەر لە ئێزگەی کوردیی بەغداوە، لە تەمسیلی ئێزگەییەوە بگرە، تا نووسینی دەق و دەرهێنان و فۆتۆگراف ئەم پیاوە بەشدار بووە.

نەوزاد مەجید: یەکێک لەو هونەرمەندانەی کە من ئیشم لەگەڵ کردووە و زۆر لێی ئاسوودە بووم و حەزم دەکرد ئیشی لەگەڵدا بکەم، هونەرمەند ئەحمەد دەنگ گەورە بوو، ئەحمەد دەنگ گەورە لە دوو سێ لاوە خۆشم دەویست، جگە لە کەسایەتیی خۆی، فۆتۆگرافەر، ئەکتەر، دەرهێنەر، نووسەریش بوو، زۆر پێوەندیمان لەگەڵی خۆش بوو، من دەچووم بۆ ستۆدیۆکەی، تەنانەت بەرنامەی هەبوو، ڕۆژێکیان پێی گوتم ئەرێ لە بەشی کوردی ئێزگەی بەغداوە، داوای تەمسیل و شتی وایان لێ کردووم، من لە تۆمارکردن و شتی وا نازانم، دەتوانی لەگەڵمدا بی و یارمەتیم بدەی؟ پێی گوتم من زۆریش حەز دەکەم، ئیتر تۆمارکردن و دەرهێنان و هەموو شتێکیشت بۆ دەکەم. سەرەتا دەقەکەی دامێ، ئەوجا دەقی زۆرە، من زیاد لە چوار پێنجێکیانم خوێندووەتەوە.

ڕامان: خۆی باسی نیزیکەی سی دانە دەقی خۆی دەکرد.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، من چوار، پێنجێکیم خوێندووەتەوە، تەمسیلێکی کرد لە بیرم نەماوە ناوی چی بوو، گوتی بۆ ئێزگەم دەوێ، هەر لە ماڵی خۆیان خوێندمەوە، خانووەکەیان گڵ بوو، لە لای گەڕەکی گاورانەوە، ڕۆژانە دەچووین بۆ ئەوێ، هەر ڕۆژێ هەڵقەیەک، دوو هەڵقەمان تۆمار دەکرد، ئیشەکە سی هەڵقە بوو، بردی بۆ بەغدا، وەک دەرهێنان و تۆمارکردن و دەنگ و دەق بەدڵیان بوو.

ڕامان: کە دراما بۆ ئێزگەی کوردی تۆمار دەکرا، پاداشتی نووسەر و دەرهێنەر و ئەکتەرەکانیان دەدا؟

نەوزاد مەجید: ئەی چۆن؟ بۆ ئەوەیان کە لەگەڵ ئەحمەد دەنگ گەورە، لە ماڵی خۆیان تۆمارمان کرد، بڕێک پارەیان دابوویێ، هاتەوە زۆر بەویژدانانە پارەکەی بەسەر هەموو بەشدارەکاندا دابەش کرد، من بەشی شێرم بەرکەوت، لەبەر ئەوەی دەورم هەبوو، دەرهێنەر بووم و تۆماریشم دەکرد، بۆیە سەد و بیست دینارم وەرگرت، ئەمە ئیشی ئێزگە، لە یەک دوو ئیشی دیکەدا لەگەڵی بووم.

ڕامان: ئەوە کاری دراما و ئێزگەمان زانی، ئەی کاری شانۆتان پێکەوە نەکرد؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، دوایی بیری لەوەش کردەوە شانۆگەرییەکی بۆ بکەم، شانۆگەرییەکی دامێ بە ناوی «مشکی دووپێ»، مشکی دووپێ مەبەستی ئینسانە، ئەو کەسانەی کە وەکوو مشک وان، بۆ سەندیکای کرێکاران کردمان، لەسەر شانۆی سەندیکای کرێکارانیش دەقەکەم خوێندەوە، ئەکتەرەکانم هەر لەوێ هەڵبژارد، زیاتر هەر لە سەندیکا بوو، خۆیشی دەورێکی لەگەڵماندا بینی کە وەکوو دەوری حەقایەتخوان، منیش دەوری وەگێڕەوەم گێڕا کە قسە و دیالۆگی یەکترمان تەواو دەکرد، ئەوجا وەگێڕەوەکان تەواو دەبن و دەچینە ناو شانۆگەرییەکەوە.

ڕامان: ئەمەیان یەکەم شانۆگەری بوو پێکەوە کردبێتتان؟

نەوزاد مەجید: ئەوەیان چیرۆکی دووەمە. یەکەمیان ئەو چیرۆکەیە کە ناوی (لەگەن) بوو، لەگەن، واتە قاپێکی کوردەواریی خۆمان.

ڕامان: بەڵێ، لەگەن قاپێکی گەورە و قووڵە.

نەوزاد مەجید: یەکەم لەگەن، دووەم ئیشم مشکی دووپێ بوو، مەشقێکمان کرد، بەڵام (لەگەن) زیاد لە دە ڕۆژ نمایش کرا.

ڕامان: ئەوە لە کوێ مەشقتان کرد؟

نەوزاد مەجید: هەر لە سەندیکای کرێکاران بوو.

ڕامان: دەتانویست لە کوێ نمایشی بکەن؟

نەوزاد مەجید: هەر لەوێ، لە سەندیکای کرێکارانی سلێمانی.

ڕامان: لەسەر شانۆی ئەوێ نمایش کرا؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، هەر لەسەر شانۆی ئەوێ بوو.

ڕامان: ئەوەساڵی چەند بوو؟

نەوزاد مەجید: ئەویش هەر لە حەفتاکاندا کرا، ١٩٧٢، ١٩٧٣ بوو، پێش چوونە دەرەوەکەمان بوو، جەماوەرێکی باشی هەبوو، شتێکی جوان بوو، کە زانیی ئەوە سەرکەوتووە، ئیشێکی دیکەی داینێ، داوای کرد «مشکی دووپێ» بکەین، دەقەکە لای من بوو، هەموو دیمەنەکانیم دەستکاری کرد، لەگەڵ خۆیدا دانیشتم و گفتوگۆمان کرد.

ڕامان: ئەو دەقەتان خستە سەر شانۆ، پێشکەشتان کرد؟

نەوزاد مەجید: ئەوەیان ڕێک نەکەوت، دەقەکەشم لەلا مایەوە، تا ئەمری خوای کرد، لەو ڕۆژەدا کە یادی دەکرایەوە، من وتارێکم هەبوو، باسی ئەحمەد دەنگ گەورەم دەکرد، گوتم یەک ئەمانەتی لەلامە کە ئەم شانۆگەرییەیە «مشکی دووپێ»، ئێستا دەیدەمەوە بە کوڕەکەی کە ناوی ئازادە، ئەوەبوو دامەوە.

ڕامان: ئەو کوڕەی ئێستا لە دەرەوەی وڵاتە، لە ئەڵمانیا دەژی.

نەوزاد مەجید: دامەوە بەو کوڕەی، بۆ ئەوەی دەقەکە نەفەوتێ و لەگەڵ دەقەکانی دیکەی، لەلای ئەو بمێنن.

ڕامان: چەند دانەیەکیش لە دەقەکانی چاپ کران، کەمال ڕەئووف محەمەد ئەو دەقانەی کە لە ئێزگەی کوردیی بەغدا پێشکەش کراون، ئەو چاپی کردن.. ئەی خەڵکی دیکە هەن وەک هونەرمەند ئەحمەد دەنگ گەورە لێیەوە نزیک بووبی تا قسەی لەسەر بکەی؟

نەوزاد مەجید: من زیاتر ئەوانە باس دەکەم کە بەکردەوە ئیشم لەگەڵدا کردوون.

ڕامان: منیش ئەوەم دەوێ، بۆ نموونە، نووری وەشتی کەسێکی گرنگە، زۆر کەمیش قسەی لەبارەوە کراوە، نازانم بۆ؟

نەوزاد مەجید: ئەوەی نووری وەشتی بناسێ، دەزانێ کۆڵەکەیەکی هونەرییە، نەک هەر کۆڵەکەیە، بەڵکوو دروستکەری کۆڵەکەکەشە، بە لای منەوە وایە، من حەقی خەڵکم نییە، نووسینی هەبووە، نواندنی هەبووە، لە ژیانیدا وێستگەی گرنگی هەبووە کە هەوڵی داوە هونەر لە شارەکەدا پێش بخات، ئەوەندەی بەسە بڵێم کۆمەڵی هونەری وێژەی کوردی کە ئێستا کۆمەڵی هونەرە جوانەکانە، بە هەوڵی ئەو و عەلی توانا، لە لایەنی فەرمی و کارگێڕییەوە زەوییەکەیان بۆ دابین کرد.

ڕامان: هونەرمەند عەلی توانا چۆن توانی ئەو زەوییەتان بۆ دابین بکات؟

نەوزاد مەجید: چونکە عەلی توانا نووسینگەی هەبوو، لە تاپۆ بەدواداچوونی دەکرد، بە ناوی کۆمەڵەوە وەری گرت، کە ڕووبەرێکی گەورەیە و لە ناوەڕاستی شاردایە، هەر پێش ئەوەش لەوانەیە زۆر کەس نەیزانێ، نووری وەشتی عەرزەیەکی دیکەی بۆ کۆمەڵ دۆزییەوە، ڕێک

لە تەنیشت یانەی مامۆستایانی سلێمانی بوو، عەرزەیەکی گەورە کە زیاد لە هەزار مەتر دەبوو، بە ناوی (کۆمەڵ)ـەوە کڕی، وابزانم مەتری بە پەنجا فلس بوو، نووری وەشتی عەرزەی بۆ کۆمەڵ کڕی، ئەو عەرزەی دیکەشی دایە کۆمەڵ، دەنا ئەوەی ئێستایان کە ویستیان بیکەن بە بینا، هەرچەند بە هەوڵی نووری وەشتی و چەند کەسێکی دیکە، بۆ ئەو پرۆژەیە نەختێک پارەیان لە کەسایەتییەکانی سلێمانی وەرگرت، بەڵام پارەکە بەشی نەکرد.

ڕامان: ئاگادارم (عەلی کەمال)یش بۆ ئەو پرۆژەیە پارەی باشی بەخشی.

نەوزاد مەجید: ڕاستە، بەڵام پارەکە هەر بەشی نەکرد، بۆیە ئەو عەرزەیان فرۆشت، ئەوەی مەتری پەنجا فلسی پێ درابوو، گوژمە پارەیەکی زۆر زۆری کرد.

ڕامان: مەبەستت زەوییەکەی لای یانەی مامۆستایانە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، زەوییەکە لە تەنیشت یانەی مامۆستایان بوو، بەشی سەرەوەی، کە بووبووە کارگەی غاز، یان غازیان لێ دەفرۆشت، ئەوەبوو بینای ئەو کۆمەڵە دروست کرا، ئەوەی ئەو کردوویەتی، کەم کەس بۆ هونەری کردووە، قەی ناکا بۆ هونەر کراوە، بەڵام ئەو نەک هەر بە نووسین و نواندن، بەڵکوو شانۆی دروست کردووە.

ڕامان: دروستکردنی ئەو بینایەیە ژێرخانە، بۆ ئێستا و داهاتوو دەمێنێتەوە، کارێکی زۆر گرنگە.

نەوزاد مەجید: شانۆی دروست کردووە کە تا ئێستا ماوە، تەنانەت لە پەیڕەوەکەیدا کارێکی کردووە بۆ ئەوەی کەس چاوی تەماحی تێ نەبڕێ، نووسراوە ئەگەر کۆمەڵ نەما، هەموو موڵک و داراییەکانی بۆ کتێبخانەی گشتیی سلێمانی دەبێت، کە ئەویش هەر شوێنێکی ڕۆشنبیرییە.

ڕامان: بەڵێ، ئەویش شوێنێکی گرنگی ڕۆشنبیرییە و کەڵکی لێ وەردەگیرێ.

نەوزاد مەجید: بەڕاستی کاری کردووە.

ڕامان: جگە لە نووسینی دەق و نواندن، هەر خۆیشی شیعری نووسیوە، دەوری زۆری گێڕاوە.

نەوزاد مەجید: بێجگە لەوەش، ئەوەی من ئاگام لێ بێت، لەبەر ئەوەی زۆر لەگەڵی تێکەڵ بووم، هەرچی هونەرمەندی کوردی ئێرانە لە ماڵی نووری وەشتی دەمانەوە و گۆرانیی بۆ تۆمار دەکردن، لە (حەسەن زیرەک)ـەوە بیگرە تا حەمەی ماملێ و عەزیز شاهرۆخ و هەموو ئەوانەی دیکەش، ئاخر ئارەزووی گەورەی نووری وەشتی تۆمارکردنی دەنگ بوو.

ڕامان: باشە ئەو ئەرشیڤە، ئەو شریت و کاسێتانە چییان لێ هات؟

نەوزاد مەجید: کارەساتەکە لەوەدایە، یەکێک نەبوو، دووان نەبوو، من کە سەیری مەکتەبەی شریتەکانم دەکرد، زیاد لە هەزار کاسێتی هەبوو.

ڕامان: بەکرە، یان کاسێت بوون؟

نەوزاد مەجید: بێجگە لە بەکرە بچووکەکان، دوو سەد، سێسەد بەکرەشم دەبینی، ئارەزووی تەسجیل کرین بوو، لە ماڵی باوکیدا لە خوارەوە، کە لەسەر شەقامی مەولەوی بوو، بەردەوام تەسجیلاتی دەکرد، تەسجیلی لێ دەدا، کە ئارەزووی تۆمارکردن بوو، هەروا ئاسایی نا، خزمەتیشی پێ دەکرد، ئێستا ئەگەر ئەو گۆرانییانە بە پارە بکڕی، هیچ گوژمە پارەیەک دەرەقەتی کڕینی نایەت.

ڕامان: ئەی وەک بزانی ئەم بەکرە و کاسێتانە چییان لێ هات، بۆچی فەوتان؟

نـەوزاد مەجيـد: کـە مـرد، نەختێـک قسـە هەبوو درابێ بـە مەڵبەندێکی ڕووناکبیـری و پێـی فرۆشـرابێ، بـەڵام لـە هیچـی دڵنیـا نەبـووم.

ڕامـان: ئەگـەر فرۆشـرابن، بـە مەرجێـک لـە شوێنێکی گونجاو و دەستێکی ئەمیـن پارێزرابـن، ئاسـاییە.

نـەوزاد مەجيـد: ڕاسـتییەکەی نەچوومەتـە بنجوبنەوانییـەوە، بـەڵام خەفەتـی بـۆ دەخـۆم، کوڕێکـی ئیشـکەر، ڕۆحسـووک، نیشـتمانپەروەر، هونەردۆسـت، هونەرمەنـد، نووسـەر، ئـارەزووی مۆسـیقای هەبـوو، تەنانـەت برادەرەکانیشـی هەمـووی هونەرمەنـد بـوون، ئـەوە نەجاتـی عەبدە، حاتـم سـەعید، ویلیـام یۆحەننـا.

ڕامـان: لـە سـاڵانی هەشـتاکان، نـووری وەشـتی لـە شـارەوانی سـلێمانی بـوو.

نـەوزاد مەجيـد: نـووری وەشـتی بەڕێوەبـەری کارگێـڕی و دارایـی شـارەوانیی سـلێمانی بـوو.

ڕامـان: بەڵـێ، لـە شـارەوانی دەسـەڵاتی هەبـوو، هەشتاکان لەگـەڵ م. عەبدولڕەقیب یووسف بەردەکانی حەمامی سوورەت، دەبوو دوو ستوون و قەپاغی سەری ستوونەکان بهێنینـە مـوزەی ئیتنۆگرافـی فۆلکلـۆری، چونکـە خەریک بـوو تێکیـان دەدا و دەیانویسـت ئـەو سـتوون و بـەردە نەخشـدارانە فـڕێ بـدەن، ئێمـە نموونـەی ئـەو ستوون و بەردانەمـان هێنایە مـوزەوە، ئـەو کاتـە چوویـن لـە شـارەوانی داوامـان لـە نـووری وەشـتی کـرد هاوکاریمـان بـکات، ئەویـش هاوکاریـی کردیـن، ڕافیعـە و گەڵابـە و شـۆفڵی دا بـە ئێمـە، چوویـن ئـەو بەردانەمـان هێنـا، ئێمـەش سـواری دەمـی شۆفڵەکە بووبووین، مـن و م. عەبدولڕەقیب یووسـف هێنامانـەوە لـە بـەردەرگا و دیـواری مـوزە دامانـنـان، ئەگـەر ئـەو هاوکاریـی نەکردبایـن، ئێمـە نەماندەتوانـی ئـەو کارە بکەیـن.

نـەوزاد مەجيـد: بەداخـەوە حەمامـی قشـڵە، قشـڵە دەزانـی کوێیـە، دەبـێ بیزانـی.

ڕامان: دەزانم، شوێنی (کاسەمۆڵ)ی ئێستایە.

نـەوزاد مەجيـد: ڕێـک شـوێنی کاسـەمۆڵی ئێسـتا، ئـەوە بەشـی سـەرەوەی حەمامەکـە بـوو، خـوارەوەی مەیدانـی دار و خەڵووزفرۆشـتن و ئـەم شـتانە بـوو، حەمامەکـە لـە سـەرەوە بـوو، هەمـووی بـە بەرزییـەوە، پایـەی مەرمـەڕی گـەورە گـەورە بـوون، شـتێکی جـوان بـوو، لـە شـەقامی مەولەوییـەوە بـە بیسـت و پێنـج، سـی قادرمـە سـەردەکەوتی، ئەوجا دەچوویتـە نـاوی، ئـەوە حەمامـی قشـڵە بـوو، ئەوەش شـوێنێکی دێریـن بـوو.

ڕامان: ئاسەوارەکەی هەیبوو، هیچی لێ پارێزرا؟

نەوزاد مەجيد: من پایەکانم دەبینی.

ڕامان: سـتوون و پایـە و قەپاغەکانـی حەمامـی سـوورەت، هەمـووی نەخشـونیگاری زۆر جـوان و نایـاب بـوون.

نـەوزاد مەجيـد: بەڵێ، پایەکانی ئەوێش نەخشونیگاری هەبوو، پایـەی بـەردی وەکـوو ئەوانـەی یۆنـان دەهاتـە بەرچاوم.

ڕامـان: ئـەی هەسـتکردن بـە گرنگیـی ئەرشـیف لـەلای تـۆ تـا چ ڕادەیـەک بـووە؟ ئەرشـیفی خـۆت پاراستووە؟

نـەوزاد مەجيـد: مـن ئەرشـیفی خـۆم دەپاراسـت، بـەڵام گرفتەکـەم چی بـوو، خەڵک زۆر چاوپێکەوتنیان لەگـەڵ دەکـردم، کـە دەهاتنـە لام داوای وێنەیـان دەکـرد، بەداخـەوە منیـش چەنـد دانەیەکـم لـەو وێنەیـە نەبـوو، کـە دەمدانـێ نەدەهاتنـەوە لام، مـن لـە ئەرشـیفدا زۆر لاوازم، ئەرشـیفم بـۆ خەڵـک دروسـت کـردووە، بـۆ تیپەکانـی دیکـەم دروسـت کـردووە، کەچـی بـۆ خـۆم دروسـتم نەکـردووە.

ڕامـان: ئـەوە کەمتەرخەمییـە.. ئەرشـیفی کام تیپـەت دروسـت کـردووە؟

نـەوزاد مەجيـد: هەرچـی ئەرشـیفەکانی تیپـی

نواندن، تیپی کرێکاران، (کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی)یە، هەمووی من وێنەم بۆ گرتوون، ئێستاش لە ئەرشیڤەکانیاندا ماونەتەوە، بەڵام ئەرشیڤی تایبەتی خۆم نییە، تەنانەت فۆتۆگرافەکانیش، حەز دەکەم هێندێک وێنەیانت لێرە پێشان دەم، ئەگەر مابن.

ڕامان: بێجگە لەوەی چالاکییەکانت هەمووی لە سلێمانی بووە، لێرە نمایشی شانۆییت هەبووە و ئیشت کردووە، بەڵام بەشێک لەو کارانەت بردووە بۆ هەولێر، یان بۆ شاری دی، ئەوە چۆن بووە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەو ئیشانەی کە لە سلێمانی نمایشمان دەکردن، ئەگەر دەرفەت هەبووایە، یان ئەو شارە خۆی ڕازی بوایە، یان حەزی بکردبا، کارەکانمان بۆ بەغدا، بۆ هەولێر و بۆ کەرکووک دەبرد، بەڵام ئەوەی کە من ئیشم تێدا کردبێ، شانۆگەریی «کێچ» بوو، کە لە ساڵی حەفتاکاندا کرا، جگە لەوەی لە سلێمانی کردمان، کە تەواو بوو، بردیشمان بۆ هەولێر.

ڕامان: ئەوە ساڵی چەند بوو بردتانە هەولێر؟

نەوزاد مەجید: هەر ساڵی ١٩٧٠، ١٩٧١ بوو. لەوێش بۆ ماوەی حەفتەیەک، هەشت ڕۆژ، نۆ ڕۆژ، لە هۆڵی گەل پێشکەشمان کرد، ڕەئووف یەحیا تا ڕادەیەک لەوێ ڕۆڵەکەی خۆی گۆڕیبوو، ئەو قسانەی لە سلێمانی هەن، ئەو کاتە هەولێری تێی نەدەگەیشتن، ئەم حەفتاکان بە شێوەی هەولێری قسەی دەکرد، بەمە خەڵکەکە زیاتر چێژیان لێ دەبینی.

ڕامان: هەر ئەو کارەتان بردە هەولێر، یان زیاتر بوو؟

نەوزاد مەجید: بۆ شاری کەرکووکیش، لەگەڵ تەها خەلیل «چاوی ڤێتنام»مان برد، هەر لە کەرکووک کوڕێک هەبوو ناوی تەحسین بوو، ناوی باوکیم لەبیر نییە، بەڵام لەگەڵمان قوتابی بوو.

ڕامان: لە کەرکووک تەحسین شەعبان هەیە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، تەحسین عەلی شەعبان.

ڕامان: ناوەکان لەنێو مێشکمدا هەڵبەز و دابەزیانە.

نەوزاد مەجید: تەحسین عەلی شەعبان هەبوو، لەوێ ئیشێکی کرد، «رجال وفئران – پیاوان و مشکان»، هی جۆن شتاین بێک، من و تەها خەلیل چووین لەوێ لە دیکۆر و لە دەرهێنان و لە ڕووناکی یارمەتیمان دان، ئەوەی کە پێویستیان پێی بوو، بۆمان کردن، ئەوەشمان لەوێ کردووە.

ڕامان: ئەی چیتان بۆ بەغدا برد؟

نەوزاد مەجید: بۆ بەغدا شتێکی خۆشمان هەیە، ئەگەر بۆ مێژوو بیگێڕمەوە، شانۆگەریی «پیسکەی تەرپیر»، ئەوەی من و ئەحمەد سالار و ئەوان.

ڕامان: تۆ لەوێدا یاریدەری دەرهێنەر بووی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، یاریدەری دەرهێنەر بووم، دەوری سەرەکیشم تێیدا هەبوو، گوتمان لە قاعەی شەعب (هۆڵی گەل) دەیکەین، ئەوەی لە تەنیشت وەزارەتی دیفاعەوەیە، نازانم ئەگەر دیبێتت، هۆڵێکی کلاسیکی زۆر جوانە، لەوێ نمایشی دەکەین، ڕەزامەندیمان وەرگرت و دەستمان پێ کرد، ڕۆژی دواتر چووین و دیکۆراتمان دانا، ڕۆژی نمایش ڕاگەیەنرا کە سبەینێ نمایشە، لە هەمووی گرینگتر سەعات حەوت بوو، ئەگەر هەشت بوو، ویستمان ئێوارە نمایشەکە بکەین، باوەڕ دەکەی یەک بینەر هات، بەڵام ئێمە شانۆگەرییەکەمان بە جۆرێک بۆ ئەو یەک نەفەرە نمایش کرد، وەکوو ئەوەی

هۆڵەکە پڕ بێت لە بینەر.

ڕامان: ئەوە جوانە.. باشە هۆیەکەی چی بوو، تەنیا یەک کەس هاتبوو؟ دیارە ڕیکلامتان لاواز بووە؟

نەوزاد مەجید: ڕیکلاممان نەکردبوو، خەڵکەکە نەیزانیبوو، خۆ شوێنەکە دووریش نییە، لە مەیدانە.

ڕامان: بەڵێ، هۆڵەکە شوێنێکی زۆر نزیکە.

نەوزاد مەجید: نزیکە، لەسەرەتای شەقامی ڕەشیدە، لە تەنیشت وەزارەتی دیفاعەوە بوو.

ڕامان: بەڵێ، ئەکادیمیای هونەرە جوانەکان و زۆر دامودەزگای هونەری و فەرهەنگی لەوێوە نزیکن.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەوانە هەمووی لێوە نزیکن، بەڵام یەک کەس بینەرمان بوو، لەگەڵ ئەوەش نەمانگوت ناتوانین، ئەو هەموو ئەکتەرە، نزیکەی بیست کەس سەرقاڵی ئەو تاکە کەسە بووین، ئەگەر هۆڵەکە پڕ بووایە، هەر ئاوا نمایشمان دەکرد، ئەوەش یەکێک لە کارەکانی دەرەوەی (سلێمانی)مان. هەندێک لە برادەرەکانی دیکەمان، تەها خەلیل کە لێرە ئیشی کردووە، لە هەڵەبجەش نمایشی کردووە، من بەبیرم دێ ئیشێکی خۆم کرد، بردمان لەوێ نمایشمان کرد.

ڕامان: ئەوە گرنگ بوو، ویستم باسی ئەوە بکەین، هەمیشە هونەرمەند و نووسەری کورد بایەخ بە ناوەند دەدا، ناوەندی شارەکان، لە کاتێکدا دەوروبەریش زۆر گرنگن، لە سلێمانی ئەوە شارباژێڕ، هەڵەبجە، قەرەداغ، لە هەولێریش، کۆیە، شەقلاوە، ڕەواندز و تاد هەن... هیچ وێستگەیەک ماوە باسمان نەکردبێ؟

نەوزاد مەجید: وێستگەکان زۆر زۆرن، چونکە هی ڕۆژ و دوو ڕۆژ نین، بە لانی کەمەوە هی پەنجا بۆ شەست ساڵ لەمەوپێشە.

ڕامان: بەڵێ، ئێمەش ورد ورد هێنامان، زۆربەی وێستگەکانمان بەسەر کردەوە، باسی هەموو قۆناغەکانی خوێندنت، مامۆستاکانت، وەزیفەکانت، ئەو تیپانەی ئیشت تێدا کردوون، باسی هاوڕێکانت، لە هەموو وێستگەکاندا وەستاین و قسەمان کرد.

نەوزاد مەجید: هەر تیپێکیش داوای یارمەتیی لە من کردبێ، بەگوێرەی توانایی و پسپۆڕیی خۆم یارمەتیم داون، ئەوجا بە ڕەخنە و هەڵسەنگاندن بێ، یان ڕووناکی و دەق بووبێ، بە کورتییەکەی بە قەدەر سەلیقە و توانایی خۆم، دەستم بە ڕووی کەسەوە نەناوە.

ڕامان: ئەگەر داوای نواندن، یان هەر کارێکی دیکەیان لێت کردبێ، بە دەمیانەوە چووی؟

نەوزاد مەجید: بە دەم هەموویانەوە چووم، بەڵام وەک گوتم بە مەرجێک دەقەکەم خوێندبێتەوە و بەدڵم بووبێت، کارەکە لە سەندیکای کرێکاران، ئەزموونگەری، تیپی پێشڕەو بووبێ، چووم.

ڕامان: لە کاتی خۆیدا بیرت لەوە نەکردووەتەوە بۆ کاری فۆتۆگراف دووکانێکت هەبێ؟

نەوزاد مەجید: من لە بواری فۆتۆگرافدا، دەرفەت هاتووەتە بەردەستم، لەبەر خاتری هونەر نەمکردووە، ڕۆژێکیان ستۆدیۆیەک لە سەروو کۆمەڵەوە، لە شەقامی پیرەمێرد، پێش ئەوەی بگەیتە نەخۆشخانە، کابرایەک شێخ مەحموودی ناو بوو، ئەو پیاوە هات بۆ کۆمەڵ بۆ لام، ئاگادار بوو وێنەی فۆتۆگراف دەگرم و هەمیشە کامێرام لەلایە، گوتی ستۆدیۆیەکم کردووەتەوە، ئەو دەیزانی زۆر باش زانستەکە دەزانم، جگە لەوە هونەری مۆمیاکردن و هونەری فۆتۆگرافی و شێوەکاریش دەزانم. گوتی حەز دەکەم بێیت لە ستۆدیۆکەمدا تەنیا دانیشە و

ببە بە هاوبەشم.

ڕامان: یەعنی چی ببی بە هاوبەش و تەنیا لە دووکانەکەی دابنیشی؟

نەوزاد مەجید: گوتی من ئەوانە هەمووی دەزانم، لە جلی کوردی بەولاوە هیچی دیکە لەبەر ناکەم، بەهۆی ئەم جلە کوردییانەمەوە کە لە بەرمدایە، خەڵک نایەت بۆ لای من، دەڵێن ئەوە لە دەشتەکی و لادێیی و شتی وا دەچێت، بەڵام خەڵک تۆ دەناسن کە فۆتۆگرافەر و هونەرمەندیت، تەنیا دابنیشی بۆ من زۆرە، حەز دەکەی دووکانەکە بە ناوی تۆشەوە دەکەم، ڕازی نەبووم، زۆریشم پێ ناخۆش بوو، دەبوایە بمکردایە.

ڕامان: باشە بە درێژایی ئەو ساڵانە، لەگەڵ خوێندنەوەی کتێب چۆن بووی؟

نەوزاد مەجید: بۆ خوێندنەوە کەم کەس بە قەدەر من تاقەتی هەیە، دەقیان بۆ هێناوم هەزار، هەزار و قسوور لاپەڕە بووە، نەمهێشتووە لە ڕۆژێک، ڕۆژ و نیوێک زیاتری بەسەردا تێپەڕێ، نەک هەر ڕووکەشانە بیخوێنمەوە، بگرە خاڵە لاوازەکان و خاڵەکانی چارەسەری و ئەوانەم هەمووی لەلای خۆم نووسیوە. لەگەڵ نووسەرەکەدا خاڵ بە خاڵ گفتوگۆم کردووە، لەسەداسەدیش ڕاست بووم، چونکە نووسەرەکە بەسەریدا تێپەڕیوە.

ڕامان: بێجگە لە دەقەکانی خۆت، کە ئیشت تێیاندا کردووە، کتێبی دی، کتێبی هونەری، کتێب لە بارەی شانۆی جیهانیت خوێندووەتەوە؟

نەوزاد مەجید: ئەوەندەی دەرفەتم بووبێت، دەقە شانۆییەکانم خوێندووەتەوە.

ڕامان: جگە لەو بابەتانەی لە پەیمانگە خوێندووتن، لێکۆڵینەوەت لە بارەی شانۆ و دراما خوێندووەتەوە؟

نەوزاد مەجید: لەو جۆرە کتێبانەشم دەخوێندەوە، بەڵام لەم دواییەدا زیاتر ڕۆمانم دەخویندەوە، من زۆر حەزم لە خوێندنەوەی ڕۆمانە، ڕاستییەکەی لە شانۆگەری هیلاک بووم.

ڕامان: ڕۆمانی عەرەبی، یان ڕۆمانی بیانی، بە زمانی عەرەبی دەخوێنیتەوە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ڕۆمانی عەرەبی.

ڕامان: ڕۆمانی بیانیش کە لە زمانی عەرەبییەوە وەرگێڕدرابوون؟

نەوزاد مەجید: هەر لە بیانییەوە وەرگێڕدرابوون و کرابوون بە عەرەبی.

ڕامان: لەو ڕۆمانانە کامەیانت لەبیر ماوە؟

نەوزاد مەجید: لەوانە پیرەمێرد و زەریا - الشیخ والبحر، هینەکەی ئێرنست هێمینگوای-م لەبیرە، تەنانەت «پیاوان و مشکەکان- رجال وفئران»، کە خۆم وەرمگێڕاوە، ئەوەی جۆن شتاین بێک، بەڵام نازانم کێ بردی و کەوتە کوێوە، جۆن شتاین بێک بەلای منەوە یەکێکە لە نووسەرە هەرە گەورەکان.

ڕامان: ئەو نووسەرە، کە نووسەرێکی گەورەیە، نۆبڵی وەرگرت، ڕۆمانێکی زۆر جوانی بە ناوی «هیشووەکانی تووڕەیی - عناقید الغضب» هەیە، بەڵام لە شەڕی ئەمریکا و ڤێتنام ئیشێکی زۆر قۆڕی کرد، کاتێ بۆ لێدانی ڤێتنام پشتگیری لە ئەمریکا کرد.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، نەک هەر ئەوە، گوتی دەچم دەبم بە سەرباز، کوڕەکەشم دەبەم.

ڕامان: بەڕاستی ئەوە هەڵوێستێکی نامرۆڤانە بوو، لەکەیەکە بەناوچەوانییەوە، شوورەیی بوو.

نەوزاد مەجید: بەوە تۆزێک خۆی شکاند، شانۆگەرییەکانی یۆجین ئۆنێل، دەتوانم بڵێم ئەو لایەنە لە جۆن شتاین بێک زۆر گرنگترە، لە بەغدا دیمەنێکم لە «ئارەزوویەک لەژێر داری

دەردار- رغبة تحت شجرة الـدردار» پێشکەش کرد، ئـەوەش دەقێکـی بەهێـزە.

ڕامان: بیرمە ئەو شانۆگەرییە یەکەم جار لە بەغدا نمایش کرا.

نەوزاد مەجید: یەکێکـی دیکـە لـەو گرنگتـر، «القـرد کثیـف الشـعر» بـوو.

ڕامان: مەیموونێکی تووکن (غۆرێلـلا)، کە بە عەرەبی و بە کوردی پێشکەش کراوە.

نەوزاد مەجید: مەیموونێکی تووکن (غۆرێلـلا)، ئەویش باسی چینـی کرێکارانە.

ڕامان: شەماڵ عومەر، بۆ تیپی ئەزموونگەری لە سلێمانی غۆرێلـلای نمایش کرد.

نەوزاد مەجید: نازانم، من ئەوەم زۆر بەلاوە گرنگ بوو، چونکە کە سەیری وشەکانی و دەقەکەی دەکەی، شتی زۆر سەیری لەبارەی چینی هەژار و چینی ئەریستۆکراتییە گەورەکان تێدایە، یەکێک لە دیمەنەکانی کرێکارێکە هەموو لەشی تووکە، کچە دەوڵەمەندەکان کە دەیبینن لێی دەترسن، دەڵێن ئەو مەیموونە تووکنەمان لێ دوور خەنەوە! یەکێک لە قسەکانی، کاتێ بە شەقامەکانی نیویۆرکدا دەگەڕێ و سەیری جلوبەرگ دەکا، فەروویەک دەبینێ، لێی نووسراوە پێنج هەزار دۆلار، فەروویەک پێنج هەزار دۆلار، ئەم بە دە ساڵ، پێنج هەزار دۆلاری وەرنەدەگرت، سەیری ئەو جیاوازییە چینایەتییە، هی وا هەیە بە ئاسانی دەیکڕێت، ئێمەش بە یەک دۆلار و دوو دۆلار ئیش دەکەین.

ڕامان: ئەوانەی دەقی شانۆییان لەناو کورددا نووسیوە، کەس هەیە سەرنجی تۆی ڕاکێشابێ؟

نەوزاد مەجید: یەکەم دەق کە دیم، فەتاح کاوە بەناوی (سێبەری دڕک) نووسیبووی، ئەحمەد دەنگ گەورە و ئەوان ئیشیان تێدا کرد، ئەوە تۆزێک باش بوو، ئیتر دەقی کوردیمان نییە.

ڕامان: یەک دوو کەس هەن، بەلامەوە گرنگن، نازانم بۆ لە نووسینی دەقی شانۆیی سارد بوونەوە، یەکێکیان سمکۆ ناکام بوو، ئەوەی «خولە چەخماخە» و «ڕەجەب و پیاوخۆران» و ئەوانەی نووسی، ئەگەر بەردەوام بوایە و دەقی شانۆیی بنووسیایە، یەکێک لە نووسەرە گەورەکانی ئەو بوارە دەبوو، چونکە بە تەواوی لە ڕوحی کۆمەڵگەی کوردەواری تێگەییبوو.

نەوزاد مەجید: ڕاستە، کارەکان جوان بوون.

ڕامان: ئەو جوانی دەنووسی، ئەحمەد سالاریش هەندێک دەقی جوانی هەیە، هەندێکی هەر خۆی دەری هێناون.

نەوزاد مەجید: خۆی، یان ئەرسەلان دەرویش دەریان دەهێنێ.

ڕامان: بەڵام زۆربەی دەقەکان، بۆ کارکردن، خۆی دەیاننووسێ.

نەوزاد مەجید: خۆی دەیاننووسێ، ئەو ڕۆژە گوتی سی و هەشت دەقم هەیە، بەڵام مەرج نییە دەقەکان هەموویان ئاستیان بەرز بێت، کورت و درێژیشی تێدایە.

ڕامان: من خۆم نمایشی زۆر لە دەقەکانیم دیوە، هەیانە بەدڵم نین، بەڵام چەند دانەیەکی باشی هەیە.

ڕامان: ئەی ئارسەر میلەر؟

نەوزاد مەجید: ئیشەکانی زۆر عەجایبن، شتی جوانی هەیە.

ڕامان: بۆ نموونە شانۆنامەی «دیمەنێکی پردەکە- منظر من الجسر»، کارێکی جوانی ئەوە.

نەوزاد مەجید: یەکێکیان «پشیلەیەک لەسەر پارچە تەنەکەیەکی گەرم- قطة على سطح من الصفيح الساخن»، ئەوەش کارێکی جوانە، وابزانم بوو بە مێردی مارلین مۆرۆ، تەنانەت لە مردنی مارلین مۆرۆدا دەستی تاوان بۆ ئارسەر میلەر

درێژ کرا، ئارسەر جوولەکەیەکی ئەمریکییە. لەگەڵ زۆربەی نووسەرەکان سەروساختم هەبوو، بەتایبەت لەگەڵ بەرهەمە کۆنەکان، ڕۆمانە گەورەکانی دیکەشم زۆر خوێندووەتەوە، بەشێکیانم لەبیرە، بەشێکیانم لەبیر نییە، یان خوێندوومنەوە.

ڕامان: دیارە لەگەڵ خوێندنەوەدا پشووت درێژ بووە؟

نەوزاد مەجید: کە لەسەر دەقێک، ڕۆمانێک دادەنیشتم، دەبوایە تەواوم بکردایە. ئەوەم باس دەکرد یەک دوو کەس لە خوێنەرەوەکان، یەکێکیان ناوی ئەنوەر تۆفیق حەسەن بوو، بە ئەنوەرە گۆج بەناوبانگ بوو، لەم دواییەدا بووبوو بە قورئانخوێن، کە چووم بۆ بەغدا و هاتمەوە، یەک دوو کتێبم هێنا، یەکێک لەوانە «چەند لاپەڕەیەک لە مێژووی جیهان- صفحات من تاريخ العالم».

ڕامان: ئەوە کتێبەکەی جەواهیر لال نەهرۆ بوو.

نەوزاد مەجید: هاتمەوە گوتم ئەوانەم هێناوە، گوتی ئەوەیانم بدەرێ با بیخوێنمەوە، گوتم لە پاسەکە هەتا هاتوومەتەوە نزیکەی نیوەیم خوێندووەتەوە، با لێی نەپچڕێم، خۆم دەیخوێنمەوە، بۆ بەیانی هاتەوە پێم گوت تەواوم نەکردووە. گوتی چۆن تەواوت نەکردووە! واتە عەجایبی لێ هات کە تەواوی نەکەین، ئەوەندە ئەویش خوێنەرێکی باش بوو، ئەو کاتە خوێندنەوە زۆر خۆش بوو، داخەکەم گەنجی ئێستا گرنگی بە ئینتەرنێت و کۆمپیوتەر و ئایپاد دەدا، ئەودەم گرنگی بە کتێب دەدرا، ئەوە باسی شەستەکان دەکەم.

ڕامان: وایە، زۆر ڕاستە، منیش شایەدی بۆ زۆر خوێندنەوەی ساڵانی حەفتاکان و هەشتاکان دەدەم.

نەوزاد مەجید: ئێمەش لە خوێندنەوە بێبەش نەبووین، ئەو ناوانەی دەیانناسین، هیچ نەبێ سوودمان لێ وەرگرتوون.. ئەی بۆ باسی برناردشۆ نەکەین، کە یەکێکە لەوانەی زۆر پێی سەرسامم، تۆ هەر لە خۆتەوە نووسەرێکت خۆش دەوێ، من برناردشۆم خۆش دەوێ، لە بەرانبەر یۆجین ئۆنێل و جۆن شتاین بێک و ئارسەر میلەر دەوەستێ، بگرە بەلای منەوە لەوان زیاتریشە، قسەکانی ئەویش کاریگەر بوون، دەقی شانۆنامەکانی چاکن، زمانێکی کۆمیدی و پڕ تەوسی هەیە، زیرەکیشە، یەکێک لەو قسانەی کە لەبیرم مابێت، ئاخر سەری تاس و ریشی زۆر بووە، پێی دەڵێن ئەوە بۆچی سەرت قژی پێوە نییە، ریشیشت هێشتووەتەوە! دەڵێت «زۆریی لە بەرهەمهێنان و خراپیی لە دابەش کردن- غزارة فی الانتاج وسوء في التوزيع»، ڕاست دەکا، ریشی ئەوەندە گەورەیە، سەریشی یەک چڵە قژی پێوە نییە.

ڕامان: لەناو دەرهێنەرەکانی کورد، زیاتر کامیانت بەدڵە؟

نەوزاد مەجید: دەرهێنەرەکان هەر یەکەیان تامی خۆیان هەیە، دەتوانم بڵێم هەمووشیانم بەدڵە، ئەوەی ئیش بکات بەدڵمە، چونکە ئیش بکات خراپ بێ و باش بێت دەیبینی، یەکێک لەوانە (حسێن میسری)یە کە بەلامەوە باش بوو، با لێرە ئەم قسەیە بکەم، لەسەدا نەوەدی هونەرمەندان دژی بوون و خۆشیان نەدەویست، تەنانەت گاڵتەشیان پێ دەکرد.

ڕامان: کە بۆ خۆیان کاریان نەدەکرد، بۆچی گاڵتەیان پێ دەکرد؟

نەوزاد مەجید: گاڵتەیان پێ دەکرد لەبەر ئەوەی بەرهەمی زۆر بوو، گاڵتەکەیان هی بەغیلی بوو، ئەگینا حسێن میسری ئینسانێکی

دەسـتكورت و نەبـوو بـوو.

ڕامان: دیارە لەمێژە دەیناسی؟

نـەوزاد مەجید: بەڵـێ، ڕۆژێک هات لێم پرسی هەست دەکـەم سـپێنەی چاوت زەردە، بۆچـی وایـە؟ گوتـی مـن لـە ژیانمدا هـەر نـان و تۆکم خواردووە، زۆر قاورمـەی تۆکم خـواردووە، قـەت ژەمێـک خواردنـی خۆشـم نەخـواردووە، بـەڵام لێرە خـوا دەرگای لـێ کـردەوە و یارمەتییەکـی زۆر درا، ئەویـش زۆر بـە دڵسـۆزییەوە ئیشـی دەکرد.

ڕامـان: ئـاگادارم لەبـەر عیشـقی کارەکانـی، پـارەی بـەلاوە گرنـگ نەبـوو.

نـەوزاد مەجید: ئـەو ئیشـانەی ئـەو کردوونـی، بـە سـێ هـەزار، چـوار هـەزار، بـڕۆ ئەوپـەڕەکـەی بـە پێنـج هـەزار دینـاری سویسـریی ئەوسـا کـراون، هیـچ کەسـێک بـە دە هـەزار و پـازدە هەزاریـش ئـەو ئیشـانەی بـۆ تـەواو نەدەکـرا، بـەڵام حسـێن میسری ئیشـەکانی بە پارەیەکـی کـەم تـەواو دەکرد، هەمووی بە تێچوویەکی کەم و بەپوختـی جێبەجـێ دەکـرد، جێـی خۆیشـی کـردەوە، یـەک لـە دوای یـەک بەرهەمەکانـی پێشـکەش دەکـرد.

ڕامان: دەقەکانیشی هەمووی بەخۆی دەینووسین.

نـەوزاد مەجید: بـە ئامادەبوونـی مـن و کوڕێکـی دیکـە، مامـە جەبـاری پـێ دەڵێـن، جەبـار مەعـرووف، کـە لـە زۆربـەی ئیشـەکانی لەگەڵـی بوو، بۆ ئیشـی هونـەری و ڕێجیسـتەر و دابەشـکردنی دەقەکە هـاوکاری بـوو، دیارە ئـەو کارە مـن فێـرم کـرد، ئـەوە بـە دانپێدانانـی خۆی، واتـە حسـێن میسـری لـە فیکـری خۆیـەوە، بـە دەم پیاسـەکردنەوە دەیگـوت و جەبـار مەعـرووف دەینووسـی.

ڕامان: ئـەوەی بەلامـەوە گرنـگ بـوو، زنجیرەی بیرۆکەکانیەتـی کـە کـەم جـار ڕێکەوتـووە پچڕانـی تێدا بـێ.

نـەوزاد مەجیـد: لـە یەکێـک لـە دیمەنەکانـدا دوایـی کـە دەڕواتـە دەرەوە، شـەش حـەوت دیمەنـی دیکـەی دەنووسـی، ئـەوەی هـەر لەبیـر بـوو کـە ئـەو چووەتـە دەرەوە و هاتووەتـەوە، یـان ئـەو شـتەی پـێ بـوو بـۆ ماڵـەوە، هـەودای بیرکردنـەوەی نەدەپچـڕا.

ڕامـان: ئـەوە بـۆ شـانۆنووس و ڕۆماننـووس زۆر گرنگـە، ئـەو دەیتوانـی بیرۆکەکانـی پێکـەوە بلکێنێتـەوە؟

نـەوزاد مەجید: بەڵـێ، پێوەندییەکـی زۆر سـەیر لـە بیرکردنەوەیدا هەبوو، ئـەوەش لـە ئیشـەکانیدا دیـارە، کـە لـە زۆربەیاندا پێوەنـدی هەیـە، کەمێک کەموکـووڕی هەیـە، ئـەوە زۆر گرنـگ نییـە، چونکە ئـەوەی ئـەو کـردی، کـەس نەیدەکـرد و حەقـی خۆیشـیەتی بایەخیـان پـێ دابـێ، تەلەڤزیۆنی خاک چـی بـۆ کـردووە، بەفیـڕۆ نەڕۆیشـتووە، ئـەوەی ئـەو وەری گرتـووە کـە هیچـی وەرنەگرتـووە، ئـەو پارەیـە نەبوو کـە ئـەو کوڕە وەری گرتـووە، یـەک لـە دوای یـەک ئـەو بەرهەمانـەی هەبـوو، یەکـەم کاری «خۆرنـەوازان»، دوای ئـەو «خۆرنەوازانـی دوو»، دواتـر «خەمـی چۆلەکـەکان» بـوو، ئـەوەی دیکەیـان، ئـەوەی کـە (تەهـا خەلیـل)ی تێدا بـوو.

ڕامان: ڕەشەی پۆلیس؟

نـەوزاد مەجید: بەڵـێ «ڕەشـەی پۆلیس» بوو، کارەکانـی، کاری جـوان بـوون، مـن میوانـم هاتـووە گوتوویەتـی تەلەڤزیۆنتـان هەیـە تەمسـیلەکە ببینیـن، ئـاوا هاتـووە بـۆ لام، ئەمـە ئەگـەر لێکی بدەیتـەوە وەسـتانی دەوێ، لـە کاتـی پەخشـی دراماکانـی، هەسـتم دەکـرد شـەقامەکان جووڵەیـان تێدا کـەم دەبـووەوە، هەمـوو دەچوونـەوە ماڵـەوە سـەیریان دەکـرد، کـە ئـەوە یەکێکـە لـەو لایەنانەی

ئینسان دەبێ دانی پێدا بنێ، ئێستا ئەم هەموو تەمسیلە هەیە، کەس گوێی ناداتێ.

ڕامان: من بینەرێکی باشی کارە درامییەکانی حسێن میسری بووم، یەک لەدوای یەک هەموویم بینیوە.

نەوزاد مەجید: دەبێ بینەری بی، یەکێک لە جوانییەکانی کارەکانی سەرنجڕاکێشانی بینەران بوو، لە دراماکانیدا سیحرێک هەبوو، هەر ئەوە هۆیەکە بۆ سەرکەوتنی، زمانەکەشی، زمانێکی سادە بوو.

ڕامان: بەڵێ، زمانێکی سادەی میللی بوو، خەڵکی بەلای خۆیدا ڕادەکێشا و تێی دەگەیشتن و زوو دەچووە دڵیانەوە، بابەتەکانیشی هەڵقوڵاوی ناو کۆمەڵی کوردەواری بوون.

نەوزاد مەجید: زۆرینەی خەڵک حەزیان لێ دەکرد، لەناو زۆرینەی خەڵکدا نەمدیوە کەس گلەیی لێ بکات، بەڵام هونەرمەندان گلەییان لێی دەکرد، منیش هەمیشە داکۆکیم لێی کردووە، دەیانگوت ئەوەی بۆ ئەو لواوە، بۆ ئەوان نالوێ، ئەوەی بۆ ئەو دەکرێ، بۆ ئەوان ناکرێت، بەڵام ئەو بە ئازایەتی خۆی پێی دەگەیشت و دەیکرد، تۆش وەکوو ئەو ئازا بە، لەوانەیە بۆت بکرێت، ئەو پیاوە نەدەڕۆیشتە ماڵەوە، بەیانی سەعات هەشت دەهات، تا نیوەشەو نەدەڕۆیشتەوە، ژیانی کارەسات بوو، تا گەیشتە قۆناغێکی باشیش، زیاتر کارەسات بوو، وەکوو پێشتر پێم گوتی نانی شەوی نەبووە، لە ماڵی خاڵێکی بوو لە کانیسکان.

ڕامان: بەڵێ، لەلای (غەریب)ی خاڵی بوو، خاڵیم دەناسی، ژوورێکی سەربەخۆی دابوویێ کە دەرگاکەی لە لاکۆڵانێکی باریکی سەر شەقامی کانێسکان بوو.

نەوزاد مەجید: لەلای غەریب ئیشی دەکرد، کورسی چاک دەکردەوە، ژوورێکی هەبوو، دەتگوت ئێستا نا ئێستا دەڕووخێ، شوێنەکەی ئاوا بوو.

ڕامان: زۆر دەچوومە لای و ژوورەکەیم دیوە، سەربانەکەی گڵ بوو.

نەوزاد مەجید: دیارە تۆ سەربانەکەیت دیوە، دیوتە چەندە ئەستوور بوو؟

ڕامان: بەڵێ.

نەوزاد مەجید: من دەترسام، هەر دەرفەتێکی بوایە، خوێندنەوەیەکی باش دەیخوێندەوە، خوێنەر بوو، خوێنەرێکی باش بوو، کە پێ گەیشت و گەیشتە ئەوەی نانێکی هەبێ بیخوا، ئەوە بوو ژنی هێنا، جوانترین ڕێوڕەسمی ژنهێنانی پێک هێنا، ژنەکەی ناوی (چیمەن)ە.

ڕامان: (چیمەن ئیسماعیل)ی هێنا، کە هونەرمەندێکی شێوەکارە.

نەوزاد مەجید: لە خێزانێکی دەوڵەمەندی شارەکەن، چیمەن ئیسماعیل پێشانگەیەک دەکاتەوە، هەر لە پێشانگەکە دەچێت ئەڵقەیەک دەکاتە پەنجەی و ئەویش ئەڵقەیەک دەکاتە پەنجەی ئەو، ئەمە هەموو ڕێوڕەسمی ژنهێنانەکەیەتی، ئەوە هەر خۆی لە خۆیدا شتێکە، ماوەیەک منداڵیان نەبوو، دوایی خودا کوڕێکی دایێ، عەرزەی وەرگرت و کردی بە خانوو، خەریک بوو بەرەو ژیانێکی خۆش بڕوا، جەڵتەیەک لێی دا و عەمری خوای کرد، ئەوە ناخۆشییەکە بوو.

ڕامان: بەداخەوە بۆ مەرگی حسێن میسری، کە هاوڕێیەکی ئازیز و زۆر نزیکم بوو، بەهرەمەندێک بوو لەکیسمان چوو.. تۆ پێشتر گۆڤاری (ڕامان)ت دیوە؟ ئەم گۆڤارەت خوێندووەتەوە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، خوێندوومەتەوە، گۆڤارێکی زۆریش باشە، بەڵام دەبێ ڕاستییەک بڵێم، لەبەر زۆریی بابەتەکانی، دەگەڕام چەند بابەتێکی شانۆیی تێدا بوو، ئەوانەم هەڵدەبژارد و دەمخوێندنەوە، بۆ ئەوانی دیکە دەرفەتم نەدەبوو بیانخوێنمەوە.

ڕامان: کەواتە تۆ گۆڤاری ڕامان چۆن دەبینی؟

نەوزاد مەجید: من وەک یەکێک لە گۆڤارە چاکەکان دەیبینم، لە هەمووی گرنگتر بەردەوامییەکەیەتی، لەوەش گرنگتر، فرەبابەتییەکەیەتی. بابەتی زۆرە و قەبارەکەیشی گەورەیە، لە سەد لاپەڕە زیاترە.

ڕامان: ساڵانێکی زۆرە کردوومانە بە ١٦٠ لاپەڕە، واتە دە مەلزەمەیە، چونکە ڕۆشنبیریی گشتییە، دەقی شیعر و چیرۆک و شانۆنامە، چاوپێکەوتن، هەموو جۆرەکانی هونەر، فەلسەفە و هزر، ڕەخنە و لێکۆڵینەوە، وتار و ڕانانی کتێبی تێدایە، ئیتر هەر خوێنەرێک بایی خۆی بابەت لەناو (ڕامان) دا دەدۆزێتەوە، بیانخوێنێتەوە. بە درێژایی ساڵانی تەمەنی ڕامان، بایەخێکی تایبەتمان بە هونەری شانۆ دا، چ لە ڕێی گفتوگۆ لەگەڵ شانۆکاران، یان هەر جارەی مێزگردێک لەسەر تەوەرێکی گرنگی شانۆیی، یان هونەرمەندێک لەسەر شانۆی نووسیوە، بە تایبەتی هونەرمەندە ڕۆشنبیر و خاوەن ئەزموونەکان، ئەوانەی نووسەری باشن، ئەو بابەتانەمان بڵاو کردووەتەوە، واتە بەردەوام ئاوڕمان لە شانۆ داوەتەوە، بە هەر شێوەیەک بووبێ، شانۆ لە ڕامان دوور نەکەوتووەتەوە و ون نەبووە.

نەوزاد مەجید: نەک هەر ئەو گۆڤارە، لە گۆڤارە عەرەبییەکانیش پێش هەموو شتێک بۆ دەقەکان دەگەڕێم، بۆ نووسینە شانۆییەکان دەگەڕێم و دەیانخوێنمەوە، چونکە چەند ساڵێک لە پەیمانگەی هونەرە جوانەکان بووم، ژیانم هەمووی هەر شانۆ بووە، حەزم لێی بووە، یەکسەر چاو لە لاپەڕەکان دەکەم و بۆی دەگەڕێم، پێش هەموو شتێک ئەوانە دەخوێنمەوە، ئەوجا دەگەڕێمەوە سەر خوێندنەوەی بابەتەکانی دی تا تەواویان دەکەم.

ڕامان: گۆڤاری کولتووریی جیددی هەر دەبێ وا بێت، دەبێ بابەتەکانی جۆراوجۆر بن، چونکە گۆڤارەکەی ئێمە تەنیا بۆ شانۆ تەرخان نییە، یان تەنیا بۆ شێوەکاری نییە، یان تەنیا گۆڤارێکی هونەری نییە، گۆڤارێکی ئەدەبی و هونەریی و ڕەخنەیی و فیکریی کۆکەرەوە و هەمەجۆرە، بۆیە بابەتی هەموو زەوق و میزاجەکانی تێدایە، هەیە حەزی لە چاوپێکەوتنەکەیە، بۆیە پێش هەموو بابەتەکان ئەوەیان دەخوێنێتەوە.

نەوزاد مەجید: سەرکەوتنی ئەو گۆڤارەی ئێوە ئەوەیە کە ساڵانێکی زۆرە هەر بەردەوامە و بە بەردەوامی ماوەتەوە.

ڕامان: بەڵێ، ئێستا ٢٦ ساڵە هەیە.

نەوزاد مەجید: بۆیە دەڵێم زەمەنێکی زۆرە هەیە، زۆر گۆڤاری دیکە هەبووە پێنج ساڵ، شەش ساڵ، ئەوپەڕەکەی دە ساڵ بەردەوام بووە.

ڕامان: بەڵێ، ڕاستە، ئێستا ئێمە تەمەندرێژترین گۆڤاری کوردین.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بۆیە دەڵێم زەمەنێکی زۆرە.

ڕامان: ئەوە نزیکی پێنج سەعاتە قسەمان تۆمار کردووە، ئەوەندەی فریا کەوتین، زۆربەی وێستگە گرنگەکانی ژیانی تۆمان بەسەر کردەوە، پێم خۆشە ئەگەر شتێکی ترت مابێ قسەی لەبارەوە بکەین، یان دواپەیامت، دواقسەت چییە بیکە، بۆ ئەوەی کۆتایی بە هەڤپەیڤینەکە بێنین.

نەوزاد مەجید: من پەیامم زۆرە، زیاتر پەیامەکانم ئاراستەی هونەرمەندان دەکەم، هونەرمەندانی ئەم ڕۆژگارە، کە خۆیشم دەگرێتەوە، پێیان دەڵێم زیاتر گرنگی بە هونەرەکە، نەک گرنگی بە دەسکەوت و پارە بدەن، چونکە ئەوەندەی

مـن ئـاگام لێـی بـێ، زۆر لـە هونەرمەنـدان لـە هەولێـر و لـە سلێمانی و لـە شـارەکانی تریش کـە دەیانـەوێ ئیشـێکی هونـەری بکـەن، پێش ئـەوەی هونەرەکەیـان لەبەرچـاو بێـت، پارەکـەی خۆیـان لەبەرچـاوە، بۆیـە دەبـێ هونەرمەنـد لەپێنـاوی سەرخسـتنی ئیشـە هونەرییەکـەی، قوربانـی بـە پارەکـەی خـۆی بـدات.

ڕامان: قسـەکەت تـەواوە، تـا خەرجیـی باشـتری تێدا بکرێ، جوانتـر و ڕێکوپێکتـر دەبـێ.

نـەوزاد مەجیـد: ڕاسـتە، نەک پـارەی تەرخانکراو لـە ئەکتـەر، لـە دیکـۆر، لـە ڕووناکـی بگریتـەوە، چونکـە لەوسـەر شـتێکی کاڵوکـرچ دەردەچـێ، ئێسـتا مـن زۆربـەی ئیشـەکان وا دەبینـم، پـڕن لـە کەموکـووڕی و تـەواو نیـن، ئەگـەر ئـەو پارەیـەی وەری دەگـرن، بـە تـەواوی تێیـدا خەرجیـان بکردایـە، کارەکەیـان تـەواو دەبـوو، لـەو بڕوایـەدام ئـەوەش وا نابـێ، قـەی نـاکا هەلومـەرج وای لـێ کـردوون، بـەڵام نابـێ هونـەر بکـرێ بـە قوربانـی هەلومـەرج، هونـەر هـەر هونـەرە و دەبـێ بـەردەوام بێـت.

ڕامان: لە کۆتاییدا زۆر سپاست دەکەم.

نـەوزاد مەجیـد: منیـش سپاسـی تـۆ دەکـەم، چـی دیکـەم هەبـێ و چیـم بەبیـر بێتـەوە بۆتـی دەنێـرم، ئـەو ناوانـەش کـە گوتـت هەمـووی لـە کاغەزێکـدا دەنووسـم و سـاغیان دەکەمـەوە و بۆتیـان دەنێـرم، یـان لـە دەرفەتێکـدا دەتدەمـێ.

ڕامان: دەستت خۆش بێت، زۆر سپاس.

نـەوزاد مەجیـد: هەمـوو ئیمـڕۆت لەگـەڵ منـدا بـردە سـەر، لـە ئیـش و کار بوویـت، هـەر سـەرکەوتوو بیـت، وەک چـۆن سـەرکەوتوویت.